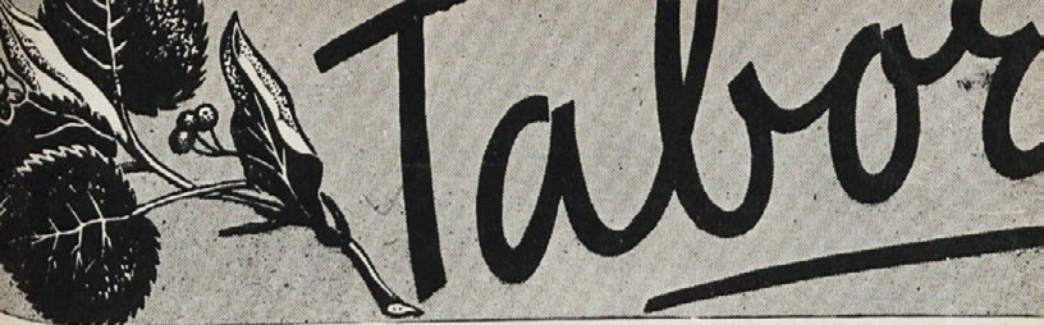

¡Libres del mundo. uníos! Por Dios - Pueblo - Patria!

1972

EL FORTIN

11-12

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor: odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

— :: —

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

— :: —

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158. Buenos Aires, Argentina

— :: —

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

— :: —

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.159.810

— :: —

Naročnina: Južna Amerika 15 pesov ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; USA in Kanada 4.— dolarje letno, zračno 7,00 dolarjev; Anglija in Australija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

— :: —

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: T. E. 796-7513.

NASLOVNA SLIKA

Belina snega— sinjina neba in kri prelita naših junakov za svobodo našega naroda proti rdeči tiraniji so naša slavna zastava, ki nam vsem preživetim govori: „Združeni z vero v Boga za Narod in Domovino. Prisežimo znova naši čisti neomadeževani zastavi zvestobo do groba!“

.....

PORAVNAJTE NAROČNINO

.....

Para atraer a la pequeña burguesía latinoamericana

Tanto en la ideología como en la táctica comunista el papel de la que denominan "pequeña burguesía" es muy importante, por la simple razón que el Partido Comunista no ha podido en parte alguna convertirse en una fuerza política sin haber penetrado previamente en dos categorías sociales que no son proletarias: el campesinado y la pequeña burguesía. El continente latinoamericano presenta precisamente la imagen de una región en la que esas dos fuerzas sociales tienen una importancia capital. Por la tanto, no puede sorprender que los voceros de Moscú insistan regularmente en la vital necesidad de que los comunistas latinoamericanos logren influenciar la pequeña burguesía urbana.

En el número mayo-junio de la revista "América Latina", publicada por la Academia de Ciencias de la URSS, se consagra todo un estudio a este problema, escrito por una tal N. S. Konovalova, la cual dice a este respecto: "La lucha de la pequeña burguesía urbana contra el gran capital y contra el imperialismo conduce objetivamente a su alianza con el proletariado, lo que ofrece la posibilidad al Partido Comunista y a las organizaciones progresistas de ampliar la base de la clase obrera".

La autora soviética distingue tres categorías de países latinoamericanos por lo que concierne a la política a desarrollar respecto a la pequeña burguesía. La primera está constituida por países económica e industrialmente atrasados, en los que la pequeña burguesía juega un papel importante en la población urbana; como ejemplo, figura El Ecuador y la táctica seguida en ese país en el cuadro del Frente de Liberación Nacional. La segunda categoría se compone de los países latinoamericanos con sectores desarrollados en la industria; como ejemplo, se ofrece Argentina, en la que los comunistas consideran "la pequeña burguesía como parte integrante del Frente nacional democrático y antiimperialista" que se esfuerzan en establecer; según el programa del P.C. argentino, adoptado en su XIII Congreso (marzo de 1969), los puntos 6 y 7 están exclusivamente

consagrados a la política del partido respecto a la pequeña burguesía; otro ejemplo de esta categoría es el de la política seguida por el P. C. chileno referente a la pequeña burguesía en tiempos del Presidente Frei.

Finalmente, la tercera está representada por dos países, en los que gran parte del programa comunista se está ejecutando: Perú y Chile. Las transformaciones que se efectúan profundizan el movimiento antiimperialista en todos los demás países latinoamericanos.

Rev. Fr. Gaber

Duhovno potovanje

Ko pospravljam sadove, ko se narava pripravlja na zimsko spanje, se v mesecu novembru spominjamo tudi tistih, ki spijo spanje pravičnih, namreč vseh vernih duš v vicah. V knjigi Makabejcev beremo, da je prav in zveščavno, da se spominjamo tistih, ki so se preselili s tega sveta. Le malokdo je, ki nima nikogar na oni strani. Tako bodo v mesecu novembru naše misli in naše molitve obiskovale znane in neznane grobove doma in v tujini, in vsaj v duhu prižgali skromno lučko kot spomin nanje. Z veliko hvaležnostjo se bomo tudi spomnili našega pokojnega škofa Rožmana. Brez dvoma se bodo pa tudi naše misli in molitve združile z našimi pokojnimi domobranci v njih masovnih grobovih, in zanj v zahvalo radi žrtvovali za svete maše v mesecu novembru in se tako vsaj skromno obdolžili njihovega spomina. Res je, da verjetno oni ne potrebujejo več naših molitev, vendar naše molitve zanje, ali k njim ne bodo ostale prazne, saj naši domobranci vedo bolj kot mi, kdo je najbolj potreben naših molitev, in tako bodo lahko oni naklonili naše molitve najpotrebnejšim. Zato bodimo darežljivi z molitvami zlasti v mesecu novembru, ko se Vesoljna Cerkev spominja vseh trpečih v vicah.

Ob misli na verne duše v vicah se pa tudi sami poglobimo v resnico, da preje ali sleje bomo tudi mi na istem mestu, pričakovali pomoči od naših dragih, zlasti pa Cerkev. Tako je mesec november res pomemben mesec za nas vse, da se zavedamo, da naš pravi dom ni tukaj na zemlji, ampak v nebesih in na to nas spominjajo praznih Vseh Svetih, 1. novembra. Radi dvigajmo naše misli proti nebeškim daljavam in izrabimo čas in priliko temu primerno, tako, da bomo krmarili našo ladjo iz vidika smrti in večnega življenja. Le tako bomo ohranili pravo smer, kljub vsem viharjem časa. Radi uporabljajmo vsa sredstva, zlasti zakramente, ki nas bodo dvigali, hrabрили in vodili proti našemu končnemu cilju. Z zgledom in žrtvami pa bomo pomagali tudi drugim do tega cilja, in tako vršili odločno apostolsko delo. Bodimo veseli, da imamo priliko, izrabimo čas, uporabimo naše sile in radi žrtvujemo tudi materialne dobrine s tistimi, ki niso bla-

goslovljeni z materialnimi dobrinami kot smo mi. Naj Kristus v Vas vseh živi, deluje in vodi in hrabri, in naj bo On središče vseh Vaših aktivnosti!

P. S.: Vsem clevelandčanom, bi rad priporočal v molitev škofa Malona iz Vauogstowna, Ohio, ki vsako leto rad daje dovoljenja za sveto mašo na Pristavi.

Poročilo 16. rednega občnega zbora ZDSPB „Tabor“

Slovenska pristava — Geneva, Ohio, 2. septembra 1972.

Dnevni red občnega zbora je bil sledeči:

1. Predsednik Milan Zajec otvori občni zbor z molitvijo, nakar pozdravi navzoče in se jim zahvali za udeležbo.

2. Tajnik prečita zapisnik 15-letnega občnega zbora.

3. Poročilo duhovnega vodje rev. Gabra prebere predsednik M. Zajec.

4. Tajniško poročilo poda R. Lukež (Poročilo je objavljeno posebej).

5. Poročilo Socialnega referenta poda Br. Pogačnik:

Preostanek poslovnega leta 1970/71 dol. 2.119.83

Prispevki v poslovni dobi 1971/72 dol. 1.819.26

Skupaj dol. 3.939.09

Skupni izdatki (podpore in poslovanje) dol. 1.970.98

Današnje stanje Socialnega sklada dol. 1.968.11

6. Blagajniško poročilo (glavna blagajna) poda Ivan Hočevan. Stanje blagajne je dolarjev 625.84.

7. Poročilo Konzorcija revije Tabor je poslal preds. konzorcija Ing. Anton Matičič — Argentina.

8. Poročilo pomožne uprave poda R. Lekšan.

9. Poročilo tiskovnega referenta je podal M. Jakopič.

10. Poročila društev: Cleveland (H. Zupančič); Buenos Aires (I. Korosec, ki je objavljeno na drugem mestu), Windsor (F. Martinčič), Montreal (H. Koritnik); Milwaukee (F. Mejač); Toronto (St. Pleško, ki je objavljeno na drugem kraju) in Hamilton.

11. Predlogi društev.

12. Poročilo predsednika Zajec Milana (objavljeno v celoti).

13. Poročilo nadzornega odbora (F. Dejak).

14. ostali predlogi in resolucije (objavljene v celoti).

Opomba: na letošnjem občnem zboru Zveze Tabor so odpadle volitve novega odbora, ker se te vrše vsako drugo leto.

POROČILO PREDSEDNIKA DSPB — TABOR

Pozdravljeni, soborci, in dobrodošli na današnji občni zbor! Vaša navzočnost je dokaz, da organizacija živi in da bo tudi v bodoče delovala po smernicah, katere smo ji začrtali pred 18 leti.

Tajnik nam je v zgošчени obliki podal poročilo o stanju in delovanju celotne organizacije, kakor tudi posameznih referatov glavnega odbora. Iz tega poročila smo dobili vsaj približno sliko kaj in kako je organizacija delovala v pretekli poslovni dobi. Če hočem biti realen, moram priznati, da smo v nekaterih točkah našega programa bili bolj uspešni kot v drugih. Šibke točke bomo v bodoče pojačali in gledali bomo za programi, ki bodo organizaciji dali novega zaleta v bodoče.

V svojem poročilu bi se rad omejil le na gotove točke celotnega organizacijskega dela. Vsekakor moram na tem mestu omeniti uspešno proslavo 30-letnice prve ilegale, ki smo jo izvedli junija meseca tega leta. Prvi ilegalski so prižgali baklo svobode in jo pogumno nesli v borbo proti komunizmu. Bili so v predhodnici, katerim je kasneje sledila mogočna domobranska vojska. Čast nam je bilo ob tej priliki imeti v naši sredi lepo število preživelih prvorcev, padlih pa smo se dostojno spomnili v molitvi.

V korist Zavetišča škofa Rožmana je Zveza priredila piknik, ki je zelo lepo uspel, za kar gre hvala in zahvala krajevni družstvu v Clevelandu, njegovemu članstvu in slovenski javnosti. Zavetišče je pomemben spomenik našemu pokojnemu vladiki, ki je vse svoje življenje trpel in delal za slovenski narod. Ta zavod je potreben in bo velika opora onemoglim v bližnji bodočnosti. Vedno več bo takih med nami, ki bodo potrebovali zatočišča v zatonu svojega življenja. Prav zaradi tega je nujno, da podpiramo to Zavetišče in akcijo, ki so jo v zvezi z njim pričeli in jo rigorozno vodijo naši soborci v Argentini. To je odlično in posnemanja vredno delo, ki bo prineslo korist mnogim v dneh, ki bodo sledili.

Kot organizacija smo se udeležili manifestacije dneva zaslužjenih narodov tako v Clevelandu kot v Rochestru. V Clevelandu se je poleg zastopnikov Tabora udeležilo te manifestacije več zastopnikov dramskega društva Lilija in pevskega društva Korotan. Tudi naših narodnih noš je bilo nekaj. Rad bi vas opozoril na to in druge slične javne manifestacije. Potrebno je, da se jih udeležimo in da javno pokažemo, da se še borimo za svobodo človeških pravic in svobodo vere.

V okviru zgodovinskega referata se je tudi v pretekli poslovni dobi storilo precej v delu zbiranja materiala za Matico mrtvih. S tem delom moramo nujno nadaljevati; in v tej zvezi naprošamo vse, da pomagata zbrati čim več imen naših pobitih in pomorjenih. Ako bomo vsi pomagali bomo lahko za 30. obletnico Vetrinjske tragedije izdali novo dokumentarično knjigo o žrtvah in borbi Slovencev proti tiraniji. Poudariti moram tudi, da se vse premalo brigamo za naše publikacije. Z velikimi naperi smo zbrali material in dokumente za Belo knjigo, katero bi moral imeti vsak Slovenec.

Resnici na ljubo pa moram povedati, da je na zalogi še mnogo izvodov, ki čakajo, da jih razpečamo. Če bi vsak član kupil eno in jo posređoval drugim, tudi v domovino, potem bi res lahko rekli, da smo se oddolžili našim mučnikom. Doma je veliko povpraševanje za knjigo; zato izrabimo vsako priliko, da bo ta dokumentarična knjiga šla med naše ljudi doma in po svetu. Z lahkoto jo razpečamo v nekaj tednih, ako bo vsak storil le nekaj malega.

Tudi do naše revije Tabor nismo dosledni. Radi kritiziramo vsebino, obliko ali počasno prihajanje, nismo pa pripravljeni storiti mnogo ali nič za izboljšanje. Če bi vsak od nas napisal samo en članek na leto; bi bilo tvarine dovolj in ob pravem času, revija pa bi tako resnično bila izraz vsega članstva. Ne zanašajmo se samo na druge, pač pa vsak nekaj malega storimo in delo bo lahko.

Kar se tiče organizacijskega dela, moramo biti dosledni in delati moramo drug z drugim. Kot nekđaj, ostanimo trđno povezani kot mogočna falanga borcev in klicarjev svobode. Vse premalo polagamo važnosti na to medsebojno povezanost in raje kar po svoje kritiziramo ali po svoje ukrepamo, kot pa da bi premislili, kaj je organizaciji najbolj koristno in kaj ji more škodovati. Premalo se drug z drugim posvetujemo o organizacijskih zadevah in tako se zgodi, da zaradi teh ali onih korakov ali nastopov povzročamo godrnjanje in nejevoljo. Vzemimo tale primer: V nekaterih krajih naše krajevne organizacije prirejajo z drugimi organizacijami skupne spominske proslave za pobite domobrance. To samo po sebi ni prav nič napak; zlasti še, če so take skupne proslave izvedene iz pravega namena in so zaradi tega po vsebini in doživetju globlje. Zvezni odbor gotovo nima ničesar proti takim skupnim nastopom, če je skupni nastop res iskren in dobronameren. Edino, kar zvezni odbor želi od krajevnih društev je, da ga predhodno o takih nastopih obveste. Zvezni odbor je odgovoren za delo celotne organizacije tako na zunaj kot znotraj in mora delovati v smislu organizacijskih pravil in nasvetov in odločil vsakokratnega obćnega zbora. Če bodo krajevne organizacije delovale roko v roki z glavnim odborom, potem bodo naše delovanje in naše akcije enotne in ne bo razlogov za malodrušje ali nevšečnosti. Pomniti pa moramo, da ni važno, kako fantastične so naše proslave na zunaj in koliko ljudi se jih udeleži; edino, kar je važno, je to, da so zajete iz pravega duha. Bolje bi bilo, da se proslave udeleži 30 ljudi, pa tisti z vso iskrenostjo in globino, kot pa da jih je 300, ki so mišli le zaradi zunanosti ali zaradi kakih pristranskih namenov. Vse naše delo in naše govorjenje in življenje naj bo borčevsko, izraz in odsev idealizma in medsebojne povezanosti. Le ako bomo tako živeli in delovali, bomo resnično služili namenom organizacije in tistim vzvišenim ciljem, zaradi katerih je organizacija bila osnovana. Naše načelo naj bo, storiti, kar mož storiti je dolžan, in izogibati se takih akcij, ki rodijo nejevoljo in povzročajo hudo kri, kar je predpostavka za nesoglasja med nami.

Zbrani smo zopet na občnem zboru, ki je najvišji organ naše organizacije. Izrabimo to priliko in aktivno vsi posegajmo v debato. Tu nocoj povejmo, kar nas teži, kritizirajmo, kar se nam zdi nepravilno; predvsem pa povejmo, kaj in kako naj organizacija v bodoče deluje. Bodimo objektivni in konstruktivni. Lahko je podirati, težje je graditi; zato naj bo naša kritika pozitivna. Tabor je tvoja in moja organizacija, je last borcev in samo borcev, zato ji dajmo borcem lastnega člana. Posežite v debate; po končanem občnem zboru pa ostanite pripravljeni za organizacijo tudi vsak čas nekaj storiti. Le skupno bomo uspeli orati dalje v bodoče in zavedajmo se, da živimo v težkih časih in okolju, ki nam narekuje tesno povezavo med seboj.

Zahvaljujem se vsem, ki ste žrtvovali in ki delujete v korist organizacije, le tako naprej; tudi v bodoče radi posegajmo po delu, vsak po svoji moči, da bo organizacija živela in delovala po geslih:

Bog — Narod — Domovina!

predsednik
Milan Zajec

TAJNISKO POROČILO

Dragi soborci!

Ker ste bili vsi, dragi člani, že med letom precej popolno obveščeni o naših sejah, katerih smo imeli 11, takorekoč vsak mesec, naj bi bilo to poročilo kratko. Pošiljali smo sejne zapisnike v vse kraje, kjer deluje Tabor, in prepričani smo, da so bili branja teh zapisnikov deležni tudi drugi člani v posameznih društvih.

Kot že rečeno, smo imeli 11 rednih sej in udeležba na teh sejah je bila skoraj redno polnoštevilna, kot ste lahko razvideli iz zapisnikov. Imeli smo tudi zadnjo — 12. sejo — katera pa je bila v glavnem le priprava za občni zbor; in nekaj drugih stvari je bilo urejeno. Ker so seje včasih tudi malenkostna žrtev, za nekatere večja, za druge manjša, naj se tajništvo na tem mestu prav lepo zahvali vsem za sodelovanje in trud. Glavni odbor je skušal opraviti delo najboljši. Ni vedno lahko, ker so tudi razdalje, težko je pa tudi zaradi raztresenosti društev. Vendar smo kljub temu imeli zlasti precej dobro dopisovanje z Argentino. Zahvaliti se moramo tudi vsem ostalim članom, ki so skušali kakorkoli pomagati pri organizacijskem delu ali pa na druge načine, zlasti pri prireditvah. Ne smemo prezreti niti enega takih naporov. Vsem res najlepša hvala.

Podrobnega statističnega stanja v gotovih ozirih danes re moremo dati, ker tudi volitev ne bomo imeli za novi odbor. Kar se tiče zlasti finančnega stanja — tako glavne blagajne, kot socialnega fonda — je Glavni odbor Tabora dajal zelo točna poročila v vsakem sejnem zapisniku. Upamo, da je članstvo to cenilo; tudi na današnjem občnem zboru bomo prosili za posamezna poročila, po možnosti, kratka, in v okviru teh si lahko vsak pri-

sotni ustvari jasno sliko glavnega dela organizacije. Tako bomo sledili dnevni red.

Iz Argentine smo prejeli izčrpno poročilo dela in denarnega stanja Konzorcija Revije Tabor. Če navzoči žele, da ga prečitam, lahko to storimo sedaj, sicer pa bo to poročilo vključeno v celotno poročilo občnega zbora.

Od dopisovanj v zvezi s Taborom naj omenimo, da je Glavni odbor poslal pismo na sekretariat Vatikana, v katerem prosi za pojasnilo glede situacije Slovenskega Primorja. Kot Slovenci in katoličani imamo pravico do tega vprašanja. Do danes ni bilo o tem nobenega odgovora. Ker smo bili že skozi dve leti tudi v nekaterih dopisovanjih z angleško ambasado v Washingtonu glede problema vrnitve domobrancev iz Vetrinja leta 1945, smo se končno odločili, da pišemo tudi angleški kraljici Elizabeti. Priložili smo še Belo knjigo ter White Paper. Ker tudi od tu nismo dobili odgovora, bomo skušali to reklamirati. Vsekakor pa so angleške oblasti trmasto neme in nočejo ničesar slišati o dejanjih, ki so jih zakrivali po vojni nad slovenskim narodom. Toda zgodovina teče svojo pot, in čas bo verjetno še vse odkril.

Nadaljujmo z delom občnega zbora in preidimo na poročilo socialnega referenta. Na koncu vseh poročil pa si oglejmo nekatere resolucije; zlasti ja tudi pogledjmo v dejstvo, kako bi se delo organizacije poenostavilo in kako bi bili lahko kljub poenostavitvi še bolj učinkoviti.

Tajništvo:
Danilo Kranjc
Rudi Lukež

ZBOROVALCEM OBČNEGA ZBORA ZDSPB-TABOR, CLEVELAND

Buenos Aires, 26. avgusta 1972

Soborci! Najprej topel pozdrav iz daljnega juga.

Veseli smo tega srečanja naše velike, močne borčevske družine. Čeprav je to srečanje z nami iz Argentine le duhovno, smo ponosni v zavesti, da po 27 letih tragedije naše vojske ideja ni umrla in se duh ni prilagodil novemu zmaterializiranemu okolju. Čeprav smo daleč in je že dolgo tega, domovina za nas ne more in ne bo umrla; kajti pili smo zanj iz polne kupe žrtev in pečat krvi je neizbrisen. Da — zato bo živela — včasih slabotneje, pa spet močneje — do našega poslednjega hrepenenja.

Naše prizadevanje v pretekli poslovni dobi:

V Slovenskem zavetišču je društvo priredilo proslavo 30-letnice prvega oboroženega nastopa, združeno s sv. mašo in slavnostnim govorom.

Uspešna proslava 25-letnice smrti pok. generala Leona Rupnika, ki je bila vseslovenskega značaja v Slovenski hiši v priredbi društev: Zedinjena Slovenija, Tabor, Vestnik in Slovenski domovi pripravo in izvedbo proslave v slikah in tekstu, je prevzelo naše društvo.

V ostalem so bila vsa naša združenja ob raznih priložnostih v Slovenskem zavetišču, katerega napredek je še vedno velik delež na naših ramah. Skrb za naše invalide in pomoči potrebne terja od nas aktivnosti in prizadevanj.

Ob tej priložnosti izrekamo prisrčno zahvalo Zvezi v imenu vseh podpirancev, kajti vaša izdatna pomoč je obrisala marsikatero solzo. Tudi Bogu hvala, da je Zavetišče prodrlo v vse kroge ter osvojilo — vsaj oficijelno — vse organizacije. V ljubezni do bližnjega znamo biti še VELIKI IN EDINI, zato je še žegen božji nad nami!

Število našega članstva je 157. V pretekli poslovni dobi sta umrla dva: DRAGO BUJAS in RUDI VIDMAR. Vidmar je bil tajnik našega društva v aktivnosti. Kruta bolezen — rak — ga je nepričakovano iztrgala iz naših vrst.

Naš predlog: Aktualizirati naše stališče na čas in čas doma — z detaljnim študijem med društvi. Izvleček tega razmnožiti v posebni poslanici vsem našim članom. Stališču, ki bo last večine, je disciplinsko nujno, da se posamezniki podrede!

Ob tem bratskem zborovanju vam želimo ves uspeh, ki bo porok našemu nadaljnjemu delu in združenju.

Sedanjemu Zveznemu odboru pa izrekamo zahvalo za vso njegovo poštrevost!

BOG NAROD — DOMOVINA!

tajnik

B. Šušteršič l. r.

starešina

I. Korošec l. r.

ORGANIZACIJSKO POROČILO

Zborovavcem 16. rednega občnega zbora DSPB Tabor v Clevelandu

Ker mi je iz več razlogov nemogoče, da se občnega zbora osebno udeležim, podajam kratko pismeno poročilo o stanju in delu organizacije v Torontu.

Naša organizacija trenutno šteje 58 članov, od katerih pa jih je na žalost precej neaktivnih. Poleg teh imamo 34 naročnikov na list Tabor. Pri članih je čutiti neko otopelost, kar je treba (po moji sodbi) pripisati najprej svetovnemu političnemu položaju in pa vedno številnejšim obiskom v domovino. Do sedaj smo prejeli štev. 5/6 Tabora; prihaja dosti redno vendar z veliko zamudo, kar pri nekaterih povzroča precej vročo kri. List ljudjem ugaja, želeti pa je, da se poveča število dopisnikov. Občni zbor naj vpliva na člane, da več pišejo, ker le tako bo list ostal pester in zanimiv.

Odbor je imel do sedaj 5 sej, na katerih smo razpravljali o delu organizacije in o krajevnih zadevah.

Lanskega oktobra smo organizirali svoj vsakoletni banket, ki je dobro uspel, saj je prinesel \$ 947 dol. dobička. S sodelovanjem organizacije Vestnik smo 11. junija pripravili spominsko proslavo, ki je bila primerno pri-

pravljena, pogrešali pa smo veliko takih, ki bi na taki proslavi ne smeli manjkati.

Za invalide smo zbrali \$ 355. Članarino in naročnino smo plačali iz blagajne, a je še vedno precej zaostankarjev, od katerih še vedno pobiramo. Predlogi občnemu zboru:

1) Zbor naj vse stori, da se pošiljanje lista nekako uredi, ker je ta za mnoge še edina nit, ki jih drži. Kakršen bo list, taka bo naša organizacijska in protikomunistična zavest.

2) Že zdaj moramo misliti na 30-letnico Vetrinja, ki ga moramo dostojno proslaviti in ga svetu predstaviti v vsej resnici. Kričimo, saj nekaj se bo že prijel, četudi svet o svojih napakah in grehih noče slišati. Razvoj v domovini nas v naših naporih na vsej črti podpira, zato ni razloga za malodušje, četudi se zdi, da se naše vrste redčijo. Naj tudi tu velja: ne, koliko, nas je, ampak, kakšni smo!

S to mislijo v imenu članov in odbora želim občnemu zboru veliko uspehov in izvedljivih načrtov za novo poslovno dobo.

V Torontu, 29. avgusta 1972

Za odbor DSPB Tabor, Toronto
Stane Pleško, predsednik

PREDLOG

Delegati krajevnih DSPB Tabor, zbrani na 16. letnem občnem zboru ZDSPB TABOR, v Clevelandu, Ohio, 2. septembra 1972

UGOTAVLJAMO

a) da so se v svetu, v Jugoslaviji in v Sloveniji, primerili dogodki, ki bodo igrali pomembno vlogo v nadaljnjem razvoju slovenskega naroda!

b) da je zdomska Slovenija še vedno brez vsakega učinkovitega predstavnštva in zato nima nobenega resnega vpliva na razvoj v Sloveniji;

ZATO

1) odklanjamo vse diverzantske akcije, ki lahko samo privedejo do nepotrebnih človeških žrtev;

2) smatramo, da je skrajni čas, da vse slovenske demokratične sile v zdomstvu z enotnim nastopom pred svobodnim svetom dosežejo, da bodo pravilno tolmačeni in učinkovito zaščiteni interesi slovenskega naroda, če in ko bo prišlo do kritičnih pretresov na ozemlju današnje Jugoslavije;

3) zavračamo vsak monopol katere koli „politične stranke“ ali koalicije „političnih strank“, temelječe na politični situaciji, kakršna je bila v Sloveniji pred 40 leti;

4) smatramo, da bo mogla zdomska Slovenija izpolniti svoje obveznosti samo, če bo njeno delo izraz resnične volje vseh organiziranih zdomskih skupnosti na kateremkoli kontinentu;

5) zahtevamo, da so vsa ta prizadevanja zasnovana na brezkompromisnem načelu, da ima slovenski narod vso pravico do lastne narodne države, v okviru svojih narodnostnih meja, in — da more samo narod sam, s svojo suvereno in svobodno odločitvijo to svojo državno skupnost vključiti v neko večjo, državno ali meddržavno enoto;

6) obljublamo vso pomoč svoje organizacije v teh prizadevanjih;

7) izjavljamo, da je ZDSPB TABOR pripravljena v tem smislu sodelovati z vsemi slovenskimi demokratičnimi organizacijami po načelu popolne enakovrednosti in reorganizacije, s katero je dobila svojo sedanjo obliko in značaj.

UGOTAVLJAMO

da je Katoliška Cerkev v zadnjih časih vedno bolj ogrožena v svojem delovanju, to je učenju katekizma, zlasti za mladino, in da so tako prizadeži (krivično) tudi njeni člani.

ZATO

zahtevamo, da ima Katoliška Cerkev proste roke v svojem poslanstvu, to je učenju krščanskega nauka, in da noben Slovenec zaradi svojega prepričanja, tudi verskega, ne sme trpeti, ali biti na prikrit ali odkrit način preganjan, kot je to zlasti primer z ljudmi v učnih poklicih. Obsojamo tako perfidno preganjanje, ki ne kaže nobene kulture od sedanjih oblastnikov, ampak je divjost in trmasto obnašanje nezrelih ljudi. Slovenci, zavedajmo se, da smo samostojna bitja, in da imamo tudi pravico do vere. Kot starši pa imamo tudi po naravnem in božjem zakonu pravico do tiste vzgoje naših otrok, za katero vemo, da je najboljša zanje. Otroci so naši, ne pa državni.

RESOLUCIJE

Delegati Zveze Borcev Tabor, zrani na 16. redni letni konvenciji v Genévi — Ohio — ZDA

UGOTAVLJAMO

da vsa najnovejša zgodovinska dejstva, vključno Titova monografija sama, tiskana in vezana pri ČGP Delo, Ljubljana — Slovenija, 24. maja 1971. — in izdana v 11 jezikih, na umetniškem papirju, potrjujejo neizpodbitno dognanje, da je Tito s svojimi sodelavci vpregel Slovenski narod, kot Jugoslavijo sploh, v jarem krvavega komunizma, popolnoma s pomočjo tujega kapitala. Vseskozi je bil podpiran od mednarodne komunistične organizacije v Moskvi, kakor pozneje tudi od Zapadnih Zaveznikov, med vojno in po vojni. Sam ni nikdar nič resnega delal, razen koval načrte za bratomorno vojno, ki bi jo začel, tudi če Hitlerjeva Nemčija ne bi napadla Jugoslavije. Tako je, pravi sam v svoji monografiji, baval se vedno z ideologijo, tujo slovenskemu narodu.

ZATO

pozivamo s tega 16. rednega občnega zbora vse Slovence, doma in po svetu, da se enkrat za vselej odrečejo ideologijam, tujim našemu narodu, in da se povrnejo v svoji miselnosti in dejavnosti k pravi demokratični družbi, kar pomeni čim širša participacija slovenskih ljudskih plasti pri uravnavanju slovenskih narodnih in mednarodnih interesov. Taka udeležba naroda bo vzgojila dovolj demokratičnih voditeljev, ki bodo znali voditi narod na civiliziran miren način, po znanih parlamentarnih pravilih, kjer se noben Slovenec ne bo bal sobrata. Takemu narodu ne bo treba skrbeti, kaj bo prinesla bodočnost, če bo diktator Tito odšel z zgodovinske pozornice. Narod, ki se boji svoje bodočnosti (kar danes kaže Slovenski narod in Jugoslavija sploh), narod ki nima svojih demokratičnih vodnikov, narod ki misli, da je edino odrešenje samo v enem smrtniku — Titu, tak narod je na poti propada in ostane samo še slabo plačani suženj v 20. stoletju. Slovenci in Slovenke, dvignimo svoje glave in bodimo ponosni, te mislimo SAMOSTOJNO! Posamezni internacionalci pa, ki vsiljujejo zdravo mislečim ljudem svoja gnila mnenja, tudi na najbolj krvoločan način, kot je pokazala zgodovina, ne bodo mogli uspešno delovati. *Vsa! Slovenec naj postane svoj gospod*, ne pa suženj internacionalcev. Samo svobodna slovenska družba lahko doseže najvišje narodove ideale.

IZJAVA

Delegati krajevnih društev Slovenskih Protikomunističnih borcev Tabor, zbrani na svojem rednem občnem zboru v Genevi, Ohio

SMATRAMO

da je kljub nepolitičnemu značaju organizacije v letošnjem letu potrebna načelna izjava v zvezi s predsedniškimi volitvami v Združenih državah:

a) Program sedanjega kandidata Demokratske stranke senatorja McGoverna kaže vznemirjajoča dejstva, ki kažejo, da se je levičarska plast polastila njegovega pokreta in je nasprotna načelom prave svobode in demokracije.

b) Njegov program je pokazal, da so mu levičarske plasti vsilile načelo defetizma in kapitulantstva pred prodirajočim komunističnim imperikalizmom.

ZDSPB TABOR je vselej stala in stoji na stališču odločne borbe proti vsem vrstam in oblikam marksistično-komunistične ideologije, dasiravno priznava, da spremenjene okoliščine in možnosti lahko narekujejo različne oblike tega boja.

Občni zbor ZDSPB TABOR zato priporoča vsem svojim članom na področju Združenih držav Amerike, da na letošnjih predsedniških volitvah NE oddajo svojega glasu kandidatu McGovernu.

September, 1972

Občni zbor ZDSPB TABOR
Cleveland, Ohio

Razširimo obzorja

Letošnji občni zbor ZDSPB TABOR je razpravljal tudi o splošnem položaju, ki ga, odnosno naj bi ga organizacija zavzemala v slovenskem združenem svetu, pa tudi v svetu, v katerem deluje.

Nobena skrivnost namreč ni, da se je svet okrog nas močno spremenil od onih dni, ko smo prihajali na obale novega sveta. ter da je ta izprememba vplivala tudi na nas same in na vse naše organizacije.

V nekaterih pogledih je izprememba dramatična, za nas skoraj nerazumljiva in boleča. V zahodnem, ali če hočete, svobodnem svetu, ki je sicer slej ko prej protikomunistično ali vsaj nekomunistično orientiran, junak ni več protirevolucionar, ki je preživel krvavo konfrontacijo z eno ali drugo obliko boljševizma. Junak je danes nekdanji komunist, ki je svojčas sam doprinesel svoj delež tako revoluciji kot morda tudi njenemu krvavemu terorju, pa je potem v večji ali manjši meri spoznal svojo zablodo, pobegnil na zahod (morda šele po prestani kazni na vzhodu), napisal svoje spomine in svoj "confiteor" — ter bil brez pomišljanja sprejet v najvišje, zlasti akademske forume na zahodu.

Najboljši primer tega je pač črnogorski komunist Milovan Djilas. Udeleženec krvave revolucije v Jugoslaviji, sokrivec neštetihih krvavih zločinov, človek, ki je smatral, da spadajo padli četniki na pasje pokopališče, je vso medvojno strahoto v Jugoslaviji zreduciral na raven filozofske razprave, določil svojo lastno vlogo v tej razpravi, miselno, če ne fizično prešel na zahod in bil deležen sprejema, kakršnega ni doživel nobeden od predvojnih ali medvojnih jugoslovanskih predstavnikov ali osebnosti. Resnica je namreč, da zahodni svet, zlasti morda še Amerika danes nič ne ve ali noče vedeti o kateremkoli medvojnem protikomunističnem ali nekomunističnem voditelju v Jugoslaviji in posveča vso pozornost samo Djilasu in njegovim izjavam.

Zakaj? Je zahod zatajil svoje protikomunistično razpoloženje, ki je prevladovalo v prvih povojnih letih? Je morda celo kapituliral pred pohodom marksizma? Ali je morda prodal svojo demokratičnost za "skledo leče". to je za mastne trgovske pogodbe? Vsa ta ugibanja so brez podlage.

Zahodni svet, ki je ves čas svoje zgodovine pod močnim vplivom anglosaške miselnosti, je in je vselej bil nagnjen k mirnemu življenju, k mirnemu razpravljanju (parlament — razgovarjanje) o vseh perečih problemih. Krvavi vojni pohodi so se razvili v viteške turnirje in slednjič v športna tekmovalanja, v katerih tekmovalci na tipično "zahodnih" športnih dogodkih nosijo skoraj "viteški" zaščitni oklep, čelade, kolenice, ščitnike in podobno. Misel na kri, na mrtva trupla, razrušena mesta in vasi se zahodnemu človeku upira. Amerika je prej kot v eni generaciji pozabila na Pearl Harbor,

ali bolje, na sovraštvo, ki se je rodilo v dimu japonskih bomb. Pokol ameriških vojnih ujetnikov pri Malmedyju je samo še tragična epizoda v zgodovinskih knjigah. Za sestrelitev ameriškega letala nad Slovenijo ne ve nihče več. Tudi dejstvo, da Amerika danes s tako odločnostjo bombardira Severni Vietnam, ni v nasprotju s temi ugotovitvami; saj ameriško vodstvo nenehno ponavlja, da je to bombardiranje samo posledica severnovietnamskega vdora na jug in je torej po svojem bistvu — obrambnega značaja.

Enega pa zahod ni pozabil: ideološka razlika je in bo obstala. To je bilo tudi uradno potrjeno na samem moskovskem vrhunskem sestanku, ko sta predsednik Nixon in Leonid Brežnjev potrdila, da se bo ideološka tekma med obema sistemoma nadaljevala, doker ne bo eden ali drugi prevladal. Z drugimi besedami: konflikt med obema sistemoma je bil, lahko bi rekli, humaniziran in zreduciran na raven ideološke borbe, namesto vojaškega spopada. Z ozirom na atomsko orožje, ki ga ima ena in druga stran, je seveda to edini izhod; in prava vrednost moskovske pogodbe se bo pokazala v iskrenosti in poštenosti, s katero bo ena in druga stran izpolnjevala določila sklenjenih pogodb. Da Združene države v sovjetsko iskrenost ne verjamejo preveč, je jasno razvidno iz reakcije, ki jo je ta pogodba našla v javnosti in vladnih krogih v Washingtonu. Sovraštvo, rojeno v Pearl Harborju, je pozabljeno; lekcija, ki jo je takrat prejela Amerika, pa prav gotovo ne. Pearl Harbor se ne bo ponovil.

V kratkem bi vse to lahko definirali s formulo, da so se ideološka načela podvrgla političnim interesom, odnosno, da ideološka načela niso okamenela in se spremenila v politična stališča. To pa je omogočilo, da je ameriška zunanja politika v zadnjih dveh letih podvzela iniciative, o katerih ni mogel dotlej nihče niti sanjati, ki pa so zdaj po svoji logičnosti, pa tudi po svojih že zaznavnih uspehih postale povsem sprejemljive in razumljive, ne da bi bili njihovi nosilci prikrajšani v osebni ali politični prestižu.

Podobno stališče, odnosno podobno reformo moramo izvesti v svojih vrstah tudi mi, če hočemo „razširiti svoja obzorja“, se vključiti v dogajanja okrog nas in s tem učinkoviteje doprinesiti svoj delež v ideološkem boju, ki slej ko prej še vedno traja in še daleč ni odločen. Ne smemo pa dopustiti, da bi ideološka strast v nas samih okostenela, da bi se naše sovraštvo do sistema, ki je bil vsiljen naši domovini, spreverglo v takšno politično stališče, ki bi ga čas in razvoj zavrgla kot neprimerno, ter nas lahko samo zlomi in pahne v zagrenjeni cinizem in brezplodno izolacijo.

Osnova seveda je ostala in mora ostati: ugotovitve, da je bil na tisoči Slovencev med vojno in tik po njej zagrešen strahoten zločin, da ni mogoče ne zatajiti, ne pozabiti, ne zanikati. Na njej stojimo, brez nje — nas ni. Ta osnova pa ima seveda tudi svoj logičen zaključek: krivci za zločin se ne morejo izogniti odgovornosti in kazni.

V ostalem pa bodo potrebne in nujne izpremembe v skladu z izpremembami v svetu, ki nas obdaja. Ustaški vdor v Bosno in blazna akcija arabskih teroristov v Muenchenu, sta najboljša primera okostenelosti ideo-

loškega sovraštva, ki ne more prinesiti ne uspeha, ne simpatij, temveč samo ogorčenje in obsodbo sveta, ki se je do kraja napil krvi in nasrkal sovraštva.

Če imamo namreč nespremenljivo osnovo, je pa ne smemo smatrati za edino avenido našega udejstvovanja. Amerika, ki skuša pozabiti na žrtve v Pearl Harborju, ne bo preveč naklonjena opominom na žrtve, ki so pred tridesetimi leti padle v neki tuji, slabo poznani državi. Toda ta ista Amerika ima zelo tenko uho za vsako kratenje svobode kjerkoli, pa naj se vrši v imenu desničarske avtokracije, ali levičarske „ljudske“ demokracije. Zahod, ki se je — kakorkoli že — odpovedal vsem kompleksom imperializma ali celo samo rasne ali narodnostne „superiornosti“, ne trpi in ne bo trpel, da bi se na istih ali drugih področjih razpasel imperializem katerekoli druge vrste, pa naj bi bil še tako „ljudski in demokratičen“, odnosno, da bi se kateremukoli drugemu narodu, v kakršnikoli meddržavni ali večnarodni državni skupnosti delala sila v imenu „socialističnega bratstva in solidarnosti.“

In v tem je naša naloga, v tem lahko razširimo svoja obzorja. Izhajajoč iz osnove, na kateri stojimo, moramo pred svetom pričati o kratenju osnovnih pravic do svobode govora in izražanja, kateremu so podvrženi ljudje naše krvi v domovini; opozarjati moramo na moralno škodo, ki jo je današnji režim zadal slovenskim generacijam v teku svojega obstoja, saj jih je napolnil z vse prevečjo cinizmom, svobodo govora pa pregnal v kolone ljubljanskega „Pavlihe“ časopisa za „pametne“ Slovence, kot pravi podnaslov. Opozarjati moramo na popolno gospodarsko nesposobnost sedanjih oblastnikov v Sloveniji in Jugoslaviji, saj samo zahodna finančna pomoč stoji med današnjo Jugoslavijo in njenim popolnim gospodarskim polomom. In slednjič, pripraviti moramo sami sebe in svet, v katerem živimo, na izprembo, do katere v naši domovini lahko pride vsak čas. Položaj v Sloveniji in Jugoslaviji je danes morda kljub vsemu še vedno znosen, vsaj za ljudi, ki so doživeli tudi najhujši teror povojnih let. Jasno pa je, da obstaja resna nevarnost, da se današnji položaj poslabša v trenutku, ko se izteče čas „predsednika“ Tita, saj kljub vsem nasprotnim izjavam ni nobenih zagotovil, da bo prehod na novo vodstvo izvršen brez usodnih pretresov, medtem ko je po mnenju mnogih tak prehod sploh nemogoč. Nobenega dvoma tudi ni, da bodo kakršnikoli pretresliati, do katerih lahko pride, najbolj prizadeli prav našo ožjo domovino — Slovenijo.

Možnost za določanje torej ne manjka. Obzorja so široka; in vse, kar je potrebno, je, da napravimo prvi korak do njih.

Ob svoji ustanovitvi si je naša organizacija nadela tri glavne naloge:

1. Zbirati zgodovinsko gradivo o komunistični revoluciji v domovini. To delo se nadaljuje in se bo nadaljevalo še dolga leta, da bo zbranega čimveč dokumentarnega gradiva in podatkov o žrtvah komunističnega divjanja.

2. V skladu s finančnimi možnostmi organizacije podpirati invalide in pomoči potrebne soborce. Čas je tudi tu prinesel določene izpremembe. Medtem, ko se potreba po tej pomoči v domovini zmanjšuje, se število ostarelih, pomoči potrebnih soborcev v zdomstvu viša!

3. Nadaljevati ideološki boj s komunizmom v kakršnikoli obliki. To pa nas seveda pripelje nazaj na začetek tega razpravljanja.

Razširimo obzorja!

Poročilo iz Clevelanda

10. oktobra 1972

Iz Slovenije je tu na pevsko muzikalni turneji „Henčkov trio“ in njegovi pevci (iz Dolenjske). Te dni se zadržujejo v Clevelandu, bili pa so že v Torontu in bodo šli v Chicago in Hamilton.

V petek, 6. oktobra se je zgodilo tole sramotno dejanje: kakih 15 minut pred pričetkom predstave oziroma nastopa v Slovenskem narodnem domu na St. Clairu v Clevelandu je bila umaknjena slovenska zastava, ki je stalno na levi strani odra. Ostala je samo ameriška na desni strani. Šele med predstavo (prvi del) so nekateri opazili, da slovenske zastave ni in so šli v prvem delu odmoru na oder, da ugotovijo, kje je zastava in zakaj je ni na običajnem mestu. Od vodnika skupine „humorista“ Marjana Robiča se zvedeli, da so dobili pri Slovenski izseljeniški Matici v Ljubljani pred odhodom strogo naročilo, da pred čisto slovensko zastavo ne smejo nastopati. Zato so na svojo roko brez vprašanja odnesli zastavo za oder. Torej jim je bilo naročeno, da smejo nastopati samo pred zastavo, ki bi imela rdečo zvezdo. Ker take tu „še nimamo“, so naš simbol svobode in slovenske narodnosti, odstranili. ...K sreči so nekateri fantje to opazili in zahtevali, da se zastava postavi na isto častno mesto. Zahtevi je bilo ustreženo šele na koncu — torej za ples. Med predstavo (v drugem delu) je v dvorani in pa tudi na odru med nastopajočimi vladalo neko čudno vzdušje, pobitost in razočaranje. Slovenci-gledalci v dvorani so bili do kraja zaprepaščeni in razočarani, užaljeni v svojem slovenskem ponosu. Isto se je čutilo pozneje pri zabavi. Ljudje niso mogli razumeti, kako more nekdo odstraniti simbol, ki je vsakemu Slovencu (razen komunistu) svet in za katerega so mnogi umirali, tako v prvi svetovni vojni, v stari Jugoslaviji, posebno pa še med okupacijo in revolucijo.

Po naročilu komunistične slovenske oblasti je eden izmed osmih nastopajočih odstranil naše čiste slovenske barve zato, da bi pokazal vdanost partiji, ali pa iz strahu, da ga ne bi zadela kazen ko se vrne.

Jasno je, da je bilo vse naročeno. Jasno je tudi, da je to grobo krše-

nje gostoljubnosti, ki so jo bili nastopajoči, deležni, jasno je to poseg partije v razmere v drugi državi, v tem slučaju ZDA. S tem so pokazali, da so taka gostovanja pod strogo državno in partijsko kontrolo, s tem so tudi pokazali, kakšno kulturo prinašajo in kako spoštujejo svobodo slovenskih ljudi v tradicionalni demokratični Ameriki. Načrt je spodletel. Zastavo so morali postaviti na zahtevo publike in uprave Slovenskega doma nazaj, ali pa ne bi smeli več nastopati. V nedeljo, 9. oktobra so ponovno nastopili, zastava pa je bila tam kot vedno. Le da se je te predstave udeležil tudi prokurator te podle igre — novi clevelandski konzul, ki je bil publiku prvič javno predstavljen. Zakaj si ne morem tolmačiti?

Kot sem predvideval se je zgodilo. Po lanskem obisku Slaka v Hamiltonu, kjer je zastopnica Slovenske izseljeniške matice vrgla slovensko zastavo po odru (Cerkev sv. Gregorja) — češ da pod to zastavo ne bodo peči — se poizkuz nadaljuje in se bo verjetno še nadaljeval, posebno tam kjer se ne bo nihče postavil po robu. Opozarjamo vsa naša demokratična društva, naj pazijo v slučajih takih kulturnih obiskov, da ne bo dolga palica partija uničila še zadnji simbol svobode, neomadeževano slovenske zastavo, da ne bo posegla v naše razmere, kjer bi morala spoštovati gostoljubnost slovenskih ljudi v svobodnih državah, kjer za podlosti take vrste ni opravičila, ne obzirnost...

Slovenske barve: bela-modra-rdeča so naš simbol, luč, ki nam daje moč, da klubujemo rdeči zveri že 30 let.

Vsem

ki so širom sveta z nami v našem nenehnem boju za

Boga — Narod — Domovino

ter bratom in sestram, ki še ječijo v rdečem raji v rdeči sužnosti,
naj novorojeni človek-Bog

z blagoslovom božiča

nakloni toliko zdravja, sil in dobre volje, da bi preko naše
vztrajnosti v združenih naporih

novo leto 1973

pomenilo tudi novi, velik korak k svobodi — želi jo

Zveza, društva in glasilo TABOR

Pogled nazaj: dejstva ali ugibanja

Članek vsebuje povzetke iz poročila o konferenci v Washingtonu in ga objavljamo, ker meče zanimivo luč na pretekli in sedanji razvoj odnošajev med velesilami. — Op. dopis.

V Washingtonu se je vršilo zasedanje Ameriške zveze za politično znanost in ob tej priliki je bilo predloženo v debato tudi poročilo, ki pravi, da je ameriška zunanja politika v prvih letih po drugi svetovni vojni spregledala znamenja, ki so kazala že takrat na močne razlike med Moskvo in Pekingom, ter s tem povzročila, da je navidezna solidarnost teh dveh komunističnih velesil trajala še dolgo vrsto let.

Poročilo je predložil prof. Donald S. Zagoria, ki je prepričan, da bi razkol med Sovjetsko zvezo in Kitajsko prišel mnogo prej, če ne bi bilo ameriško vodstvo prepričano, da so Kitajci lutke v sovjetskih rokah. Toda predsednik Eisenhower naj bi ob koncu svojega drugega mandata sprožil kitajsko-sovjetski spor, ker je sprejel Hruščov ponudbe za mirno sožitje, medtem ko je še naprej vodil politiko absolutnega sovraštva do rdeče Kitajske.

Ta „dvojna“ politika do komunističnih držav pa naj bi bila predvsem plod zmotne ameriške teorije, po kateri naj bi bil komunizem enotna globalna doktrina. To tradicionalno dogmatično stališče do komunistične ideologije pa je onemogočilo, da bi se ameriška zunanja politika usposobila za taktiko proti različnim vrstam komunizma. Zato so bili odločilni faktorji ameriške zunanje politike, zlasti v času predsednika Trumana, nemočni ali pa nevoljni, zaznati razlike, ki so obstajale med Moskvo in Pekingom, in so ju zato s svojo politiko v resnici — združili.

To teorijo so zavrnili drugi udeleženci konference predvsem s trditvijo, da je Amerika v resnici vodila različno politiko do Sovjetske zveze in Jugoslavije in izkoristila njun spor. Tudi sama teorija „obkroževanja komunizma“ naj bi imela glavni namen v tem, da pripomore k razbitju ali omiljenju posameznih komunističnih režimov. Kljub temu je Zagoria vztrajal pri svoji trditvi, da so Združene države zamudile priložnost, da že leta 1945 vzpostavijo neko zvezo z Mao-tse-tungom, dasiravno jim ne prisluje izključne odgovornosti za dvajsetletno zamrzovanje odnošajev z Rdečo Kitajsko.

Mao-tse-tung naj bi si — po tej teoriji — želel odnošajev z Združenimi državami, ker že takrat ni zaupal Stalinu. Stalin sam pa naj bi v resnici hotel preprečiti zmago kitajskih komunistov nad Čangkajšekom iz bojazni, da ne bo moral kontrolirati zmagovitega Mao-tse-tunga (nekaj podobnega naj bi se zgodilo tudi v posledu Jugoslavije, op. p.). Po komunistični zmagi v Kitajski na je Stalin skušal vzdrževati ločene stike s separatističnimi elementi v Mandžuriji.

Mao, tako nadaljuje ta teorija, naj bi skušal z ameriškim vplivom vzpostaviti nekako protiutež sovjetskemu vplivu v Aziji in zato so v letih od 1945—1949 številni kitajski komunistični predstavniki namigovali ameriškim diplomatskim osebnostim v Aziji, da si Mao-tse-tung želi odnošajev z Združenimi državami.

Profesor Zagoria trdi, da je Kitajska maja meseca leta 1949 z močno diplomatsko akcijo skušala doseči odnošaje z Združenimi državami, da pa je bila njena ponudba odbita, nakar se je odločila, da se nasloni na Sovjetsko zvezo.

Predsednik Truman in njegov zunanji minister Acheson naj bi — po tej teoriji — spregledala močne razlike med Moskvo in Pekingom, obenem pa sta se bala, da bi diplomatsko priznanje Rdeče Kitajske dvignilo močno kritiko Republikanske stranke. Ko je Truman kasneje objavil ameriško pomoč Čangkajšekju in interveniral v korejski vojni, je še zmanjšal diplomatski prostor, ki ga je imel Peking za manevriranje. Zagoria je zaključil svoje poročilo z ugotovitvijo, da je ameriška zunanja politika po drugi svetovni vojni potekala po neki splošni liniji, namesto, da bi o specifičnih problemih odločala s specifičnimi odločitvami.

Ameriški center v Ljubljani

V začetku julija tega leta (1972) je bil po dolgem odlašanju le odprt ameriški center v Ljubljani. Center je bil uresničen dolge mesece potem, ko je bila podpisana tozadevna pogodba med Združenimi državami in Jugoslavijo. Zaenkrat še ni poročil, kakšen odziv je našel ta dogodek med slovenskimi ljudmi in v koliko se poslužujejo tega centra, upati pa je, da bo po svoje doprinesel k boljšemu razumevanju resnične demokracije in tudi Amerike kot take..

Značilno pa je, da so se otvoritvenih svečanosti udeležili samo nižji predstavniki slovenske hierarhije in da je ljubljansko „Delo“ o zadevi komaj poročalo.

Pri tem je treba omeniti še postranski incident, ki se je primeril v Združenih državah. Nekako se je namreč raznesla govorica, da bo „direktor“ tega ameriškega centra v Ljubljani nekdanji zvezni senator Frank Lausche. Ena od ameriško-slovenskih organizacij mu je k temu „imenovanju“ celo čestitala in ga imenovala „ameriško predstražo“ v Sloveniji.

Resnica je seveda nekoliko drugačna. Senator Lausche je bil naprošen, da se kot osebni odposlanec predsednika Nixona udeleži otvoritve tega centra, vendar je to iz osebnih (zdravstvenih?) razlogov odklonil. Sam ameriški center v Ljubljani pa seveda spada pod jurisdikcijo in upravo Ameriške Informativne Službe, katere uslužbenec pa senator Lausche ni in ni nikoli bil. Takim nerodnostim bi se pač dalo izogniti!

Kako je s temi dokumenti?

S smrtjo dr. Mihe Kreka, je njegova zapuščina, odnosno njegov arhiv prešel v last ali vsaj v dostop članov organizacije Vestnika. V prizadevanjih, da osvetlijo medvojne dogodke v Londonu, odnosno izven domovine, pri katerih je bil udeležen dr. Krek, in pa z namenom, da zabrišejo porazen vtis, ki ga je Krek z nekaterimi svojim izjavami o demokraciji zapustil med slovensko javnostjo, objavlja „Vestnik“ od časa do časa dokumente in pisma iz Krekove zapuščine. To je vsekakor hvalevredno delo, ker pomaga pri razčiščevanju pojmov o medvojnem dogajanju pri gradnji strukture za bodočo nepristransko zgodovino teh dni.

Ne bi pa bilo pametno, te dokumente samo objaviti, odnosno samo prebrati ne da bi se pri njih ustavili in se zamislili. Čeprav bo taka kritika skoraj neizbežna, je vendar potrebno takoj ob začetku tega članka poudariti, da njegov namen ni ne kratiti ugleda dr. Kreka, še manj zaniževati pomembnost ali celo avtentičnost objavljenih dokumentov. Toda pri točnem, podrobnejšem preučevanju dveh dokumentov, objavljenih v „Vestniku“, 1971/V-VI, na straneh 154—155 so se pojavila nekatera vprašanja, na katera je treba odgovoriti.

Objavljeno je pismo, ki ga je dr. Krek pisal takratnemu britanskemu veleposlaniku za Jugoslavijo, Georgeu W. Rendellu, kakor tudi veleposlanikov odgovor Kreku. V zgoščeni obliki gre za Krekovo obvestilo Rendellu o položaju v Sloveniji na osnovi „sporočil od doma“ ter Rendellov odgovor, v katerem poroča, da je to Krekovo sporočilo predložil na sestanku v britanskem zunanjem ministrstvu.

Prva težava pri teh dopisih se pokaže pri datumih. Krekovo pismo je datirano s 1. junijem 1944, Rendellov odgovor pa s 1. junijem 1942. Na prvi pogled bi se seveda zdelo, da gre za tiskarskega škrata, ki je pač letnici postavil po svoje. Vendar ta odgovor ne more zadostovati.

Z ozirom na to, da sta bila v času te izmenjave obadva — tako Krek, kot Rendell — v Londonu, je mogoče predvidevati, da imata obe pismi isti datum. Ker je Krek pismo Rendellu gotovo poslal po diplomatskem kurirju in ne po redni pošti, mu je Rendell prav lahko še isti dan tudi odgovoril. Toliko o tem.

Ker pa se dr. Krek ni strinjal z dogovorom Tito-Šubašić, odnosno s pripravami nanj, je koncem januarja 1944 odšel iz Londona v Sredozemlje. Tako odpade možnost, da bi bili pismi izmenjani v Londonu leta 1944.

Tako bi torej mogli sklepati, da sta bili pismi izmenjeni leta 1942. Tu na se zdaj pojavijo druge nejasnosti. V svojem pismu govori

Krek o prizadevanjih, „da bi združil partizane z drugimi organiziranimi in podtalnimi gibanji v naši deželi v en skupen boj proti okupatorjem“. Na ta prizadevanja naj bi Krek od doma dobil sporočilo, da „ne moremo predvidevati sodelovanja s temi ljudmi (partizani, op. p.), toda bomo še poskušali“. Dodano je sporočilo, da partizani „vsepovsod sodelujejo z italijanskimi komunisti“.

Iz gornjega, to je iz prvih odstavkov Krekovega pisma se vidi, da opis dejansko odgovarja položaju, kakršen je bil v zgodnji pomladi 1942, če pri tem upoštevamo, da je minilo recimo 3 dni, predno je to „sporočilo od doma“ doseglo Kreka v Londonu.

Krekovo pismo, ki nosi njegov londonski naslov, pa vsebuje še dvoje „sporočil od doma“, v katerih je med drugim rečeno: „Pozivamo vas, da ne žalite čustev našega naroda z oddajami na londonskem radiju. Če ne morete povedati, da so naši partizani morilci, pa vsaj njihovih žrtev ne imenujte za morilce. To povzroča tegobo in nezaupanje do Londona“.

Krek nato navaja še pismo, ki naj bi ga prejel, in v katerem se ljudje „pritožujejo vsled več govorov, ki jih je na londonskem radiju v oddaji za Slovence imela neka ženska. Govore označujejo kot „histerično komunistično propagando“ in „skrajno krivično za nekomunistično slovensko ljudstvo“. Ugotovil sem (nadaljuje Krek, op. p.), da je bila v zadnjih mesecih na slovenskih oddajah londonskega radia edina ženska, uradnica radia gđ. Hirsch. Nisem bral njenih govorov in ne morem o njih soditi, toda ker so tako slabo vplivali, menim, da je zadevo treba razčistiti“.

Tako Krek v pismu veleposlaniku Rendellu. (Tu se moramo samo čuditi, da Krek ni niti „bral“, še manj poslušal govorov, ki so bili preko londonskega radia oddajani za Slovenijo.)

Te navedbe o govorih na londonskem radiu pa vzbujajo druge nejasnosti v zvezi s tem objavljenim pismom. Če iz že navedenih razlogov (Krek junija 1944 ni bil več v Londonu) odpišemo možnost, da je pravi datum tega pisma 1. junij 1944, potem je logično, da govori Krek v svojem pismu o položaju, odnosno o govorih preko londonskega radia v prvih mesecih leta 1942. Toda v tem času je bil londonski radio še trdno na strani Mihajlovića. Položaj se je pričel menjavati šele leto dni kasneje — leta 1943 — in se je dokončno obrnil proti Mihajloviću jeseni 1943!

Ker je torej nemogoče, da bi bilo Krekovo pismo napisano leta 1944 (takrat v Sloveniji tudi ni bilo več Italijanov) in ker je nemogoče, da bi pismo z datumom 1. junija 1942 moglo govoriti o „histerični komunistični propagandi na londonskem radu“, se zdi upravičeno vprašanje: kako je s tem?! Pozivamo ljudi, ki so te dokumente objavili, da jih še enkrat pregledajo in objavijo točne datume, odnosno svoje pojasnilo.

Če te dokumente brez tega pojasnila presojamo samo po vsebini, kakršna je objavljena v „Vestniku“, se zdi edino logični dve razlagi: da gre — prvič — za dvojno tiskarsko pomoto, to je, da bi obe pismi morali biti dartinani „1. junij 1943“, kar bi bilo še najbolj sprejemljivo; ali pa

— drugič —, da so prireditelji, uredniki, ali vsaj ljudje, ki imajo dostop do Krekovega arhiva, v svoji vnemi iz dveh Krekovih pisem — enega iz leta 1942 in enega iz kasnejše dobe — napravili eno samo. To poslednje je sicer komaj verjetno, vendar tudi te možnosti ne moremo a priori izključiti.

Ključ do rešitve te uganke je torej v naslednjem:

- a) iz arhiva dr. Kreka naj še enkrat vzamejo ta dva dokumenta in ugotovijo točen datum;
- b) naj ugotovijo, kdaj je po londonskem radiu govorila „gdč. Hirsch“, o kateri govori dr. Krek.

Kdor si bo namreč podrobneje ogledal ta dva dokumenta in mu je kolikor toliko poznan položaj v Sloveniji v letih 1941—1945, bo moral priznati, da sta dokumenta v obliki, odnosno z datumom, pod katerim sta objavljena, nejasna, in da je potrebno neko pojasnilo s strani ljudi, ki jo obelodanili.

To pa je tudi edini namen tega članka.

STANISLAV BUDA:

Spomini na slovensko domobranstvo

V aprilski številki „Tabora“ se g. Ilija izredno huduje na mene, kar sem si upal kritizirati njegov opis domobranske postojanke.

Moj odgovor je kratek: Kot domobranski četni in krajevni poveljnik — bralcem „Vestnika“ in „Tabora“ sem se predstavljal še pred leti — imam več pravico, da sodim o stvareh s tega področja, ker so mi bile poznane. Od znanega Prešernovega navodila Kopitarju se torej nisem oddaljil.

Da se izognem poznejšim nesporazumom, ponovno poudarjam, da smatram Slovensko Domobranstvo v „Ljubljanski Pokrajini“ za „predokus“ ozir. „predpodobo“ bodoče slov. narodne vojske, ker je že imelo sledeče bistvene prvine: urejene slov. vojaške enote, slov. poveljstvo, slovenščino kot „uradni“ jezik in slov. zastavo kot narodni in vojaški simbol ozir. znak. Od tega svojega prepričanja ne bom odstopil. Pa brez zamere.

Domobranska četa

Kratkemu in zveč nepopolnemu opisu domobranske postojanke naj sedaj sledi obris domobranske čete.

Naše domobranske čete so bile formirane po tujem — nemškem vzorcu. Če bi se komu to zdelo sramotno, naj se spomni, da sta bili tudi vojski

bivše Srbije in bivše Jugoslavije prav tako formirani po tujem — francoskem vzorcu. Da pa bodo mlajši od mene, ki nas domobrancev niso poznali ali videli, imeli pravilno sliko o naši vojski, navedem najprej neka juhoparnih števil.

Domobranska četa je po svojem sestavu predstavljala zaključeno borbeno enoto. Poveljniku čete je bil dodeljen v pomoč četni šab, ki so ga sestavljali četni ozir. disciplinski narednik in podčastnika za računovodstvo in pisarniško delo. Četnemu naredniku pa so bili podrejeni četni kuhar, četni bolničar, signalist in domobranec za zvezo. Skupno torej 8 mož.

Ostalo moštvo je bilo razdeljeno na tri vode. Vsak vod je imel svojega poveljnika, štiri desetnike s svojim moštvom, tričlansko skupino lahkega minometalca, svojega bolničarja, signalista in domobranca za zvezo. Ker je vsaka desetina s svojim vodjem res štela deset borcev (v bivši jugoslov. vojski je „desetina“ štela 16 mož), je torej vsak vod imel 47 domobrancev.

Vsi trije vodi so skupno šteli 141 domobrancev in polna četa — ob svoji formaciji — 149 mož.

Domobranske čete so bile oborožene z zaplenjenim italijanskim orožjem; v glavnem s srednje dolgimi puškami, lahkimi strojnici „Breda“, brzostrelkami, lahkimi minometalci 45 mm, ki so metali skora pol kilograma težke mine 500 metrov daleč, in z ročnimi granatami.

Te italijanske granate ozir. bombe so imele to posebnost, da niso eksplodirale po določenih sekundah, ampak takrat, ko so pri padcu udarile ob kak trd predmet (deblo, zemlja, streha, itd). Partizani so znali to prav dobro izkoristiti in so nastavljali „naprožene“ granate ob poteh in žičnih ovirah, da so služile kot mine. Če je kdo po nesreči brenil tako granato, položeno v travo, da se ni videla, je ta eksplodirala in reveža ranila. To se nam je pripetilo prav na Igu, ko smo začeli popravljati žične ovire in prepreke. Domobrancu, ki je zadel z noge ob tako granato in jo sprožil, je k sreči res samo čevljev raztrgalo in ga lahko ranilo po in obrazu, nam pa je bilo to v opomin, da smo potem res z vso skrbnostjo pregledovali teren in razstreljevali s puškami najdene bombe, ki so jih pustili partizani ob priliki prejšnjega napada na Ig.

Za obrambo položajev so čete, ki so imele svoje lastne postojanke, dobile tudi težke italijanske strojnice, ki pa so ostajale ponavadi v bunkerjih in jih naša četa ni jemala s seboj na pohode.

Vsaka četa je bila torej oborožena z dvanajstimi lahkimi strojnici in tremi lahkimi minometalci, kar je res predstavljalo zelo učinkovito „ognjeno“ moč.

Brzostrelke so dobili v začetku samo častniki. Ker pa so po vsej pravici pripadale tudi podčastnikom, ki so bili vodniki in desetniki, smo prosili šefa glavnega štaba, naj jih preskrbi tudi za njih. Ta se je takrat opravičil, da jih za podčastnike ne more dobiti; nato pa precej cinčno dodal, da jih bodo pač dobili pri padlih partizanih, ko se bodo začele borbe.

Res se je ta napoved še kar precej izpolnila, vendar pa je bila za začetek to prav slaba tolažba.

Razumljivo je tudi, da se je potem tekom borb s komunisti orožje naše čete začelo menjavati in ni bilo več enotno. Kot vojni plen smo dobili nekaj strojníc in skoraj vsi desетки so res prišli do svojih brzostrelk. Za zaplenjene puške pa se ni nihče zmenil in smo jih uničevali kar na terenu. Domobranci so prinesli v četo tudi nekaj skritega orožja, ki so ga imeli preje pri Vaških stražah, tako da smo imeli potem puške in strojnice raznih modelov in poleg italijanskih tudi nemške in celo angleške brzostrelke.

Vsi domobranci so ob preobleki — uniforma je bila „nemška“ samo po kroju in barvi, kakšnega drugega „nemškega“ znaka ni imela na sebi — dobili tudi čelade in bajonete. Kakor so bile čelade „pompozne“ za razne parade, so se pa potem v borbah izkazale za nekoristne in izdajalske. Po prvih nočnih pohodih na partizansko ozemlje so tako čelade in bojeneti izginili, kot da bi se oboje vdrlo v zemljo.

V nočnih premikih skozi gozdove in grmovje so namreč čelade in noži tako lepo „zvonili“ in „pritrkavali“, kadar se je kdo obregnil ob vejo ali grm, da so ti zvoki že na daljavo opozarjali partizane, da se nekdo bliža. Ker ni prav nič pomagala tudi mrežica, ki tako lepo krasi čelade v filmih, res ni kazalo drugega, kot da je oboje šlo v staro šaro, ker je bilo za gverilsko vojno neuporabno.

Po vojaških pravilih bi morali biti stotniki poveljniki domobranskih čet, nadporočniki in poročniki pa poveljniki posameznih vodov. Na področju, ki mi je poznano (Škofljica, Grosuplje, Višnja gora, deloma Stična in Ribnica, Velike Lašče, Ig, Pijava gorica), pa je bilo prav malo stotnikov in so bili v glavnem nadporočniki tisti, ki so prevzeli četna poveljstva.

Vsi ti častniki, med katerimi je bilo tudi nekaj bivših „aktivnih“, so bili izobraženi ljudje: uradniki, učitelji, profesorji, itd., in so bili rezervni častniki že v prejšnji Jugoslaviji. V veliki večini so se že preje udeleževali pri Vaških stražah (VS), predhodnici Slovenskega domobranstva (SD), kjer so imeli poveljstva večji ozir. močnejših skupin. Precej poročnikov je bilo tudi visokošolcev, ki so potem po ustanovitvi SD obiskovali in dokončali častniške tečaje. Ta čin je bil priznan tudi nekaterim poveljnikom manjših oddelkov VS, ker so jim ga dale prejšnje ital. oblasti zaradi dobrega vodstva, čeprav niso bili rezervni oficirji.

Poleg poveljnika bi morali biti v vsaki četi še trije drugi častniki (nadporočniki ali poročniki) kot poveljniki posameznih vodov. Zaradi pomanjkanja častnikov pa se niso mogla izpopolniti vsa ta mesta in so morali bistrejši podčastniki prevzeti tudi poveljstva vodov. Poveljnik čete je bil že zelo zadovoljen, če je mogel dobiti vsaj še dva oficirja, pozneje pa, ko se je SD širilo in večalo, se je moral zadovoljiti tudi samo z enim.

Podčastniki—(višji naredniki, naredniki in podnaredniki) in pa kaplarji so bili možje in fantje, ki so pravitako to svojo vojaško stopnjo do-

segli že v predvojni Jugoslaviji. Ker je bilo tudi višjih narednikov in narednikov prav malo, so morali podnaredniki zasesti njihova mesta in, kot sem že omenil, so morali nekateri prevzeti celo častniške funkcije.

Iz dosedaj opisanega lahko vsakdo razvidi, da je SD imelo do podrobnosti urejeno starešinstvo, kot vsaka redna vojska. Vsak domobranec je imel z ozirom na svojo vojaško stopnjo (čin) točno odrejeno mesto in položaj. Prav tako smo bili vsi vpisani s svojimi praviimi priimki. Izmišljenih imen, kot je bil to običaj pri partizanih in četnikih, SD ni poznalo.

Tu bi pripomnil, da je prav razumljivo, če so za časa VS ugledni posestniki prevzeli poveljstvo domače VS — rezervni častniki so prevzeli poveljstva večjih skupin — in da so tako oni, kot ostali legisti (drugo ime za VS) čez dan, kadar ni bilo partizanov v bližini, opravljali poljska in hišna dela na svojih bližnjih domovih. Tega potem pri SD ni bilo. Domobranec ni smel zapustiti svoje čete brez dovoljenja in se v svoji edinici ni smel preobleči v civilno obleko. Domobranci so lahko opravljali poljska dela samo takrat, kadar so bili poslani na dopust na svoje domove.

Bližina domačij je bila v resnici velik problem za poveljnike, ki so imeli v svoji četi ali bataljonu domobrance iz najbližje okolice, ker jih je pač izredno močno „vleklo“ domov. Odredba, ki je določala, da domobranci ne morejo služiti v edinicih v svojem domačem kraju, ali pa samo v res izjemnem slučaju, je doprinesla k večjemu redu in disciplini. Vendar pa so bili vsi poveljniki zelo velikodušni in so dajali pogostoma dopuste domobrancem, da so lahko obiskali svoje domove, ker so pač vedeli, da so možje in fantje v stalnih skrbih zaradi svojih družin in domačij. Seveda so šli „dopustniki“ v domače vasi vedno v močnih skupinah in dobro oboroženi, tako da so se lahko spustili v boj s partizani, če bi jih slučajno napadli. Take skupine so služile tudi kot izvidnice in so povzročale negotovost in preplah pri komunistih. Razumljivo je tudi, da so šli lahko domobranci na dopust samo v kraje, ki so že bili pod kontrolo domobranske vojske. Posamezniku ni bilo dovoljeno oditi v kak oddaljeni kraj in še manj seveda, da bi odnesel s seboj kakšno avtomatično orožje.

Dejstvo, da so imeli organizatorji SD takorekoč „pri roki“ vso množico bivših VS in drugih beguncev pred komunisti, katerim so se pridružili še ljubljanski prostovoljci, je veliko pripomoglo, da je domobranstvo bilo kmalu po svoji ustanovitvi številna, urejena in disciplinirana vojska.

Moramo pa razumeti, da je bil vojaški položaj ob ustanovitvi SD drugačen, kot pa je bil za časa VS. „Ljubljanska Pokrajina“, ki so jo sestavljale Ljubljana z okolico, Dolenjska in Notranjska, je bila zasedena po italijanskem vojaštvu, ki je imelo pod svojo kontrolo prav vse važne točke in kraje. Zaradi nezmožnosti vojaškega vodstva, dogovorov s komunisti, slabe vojaške morale itd. Italijani niso bili zmožni ozir. niso hoteli braniti ostalih slovenskih vasi in krajev pred partizani, niti takih, ki so bili zelo blizu njihovih oporišč. VS so zato postale nujnost.

Po italijanskem razpadu pa se je položaj bistveno sprmenil. Skoraj vse to ozemlje so v tistih mesecih zasedli partizani. Ker so Nemci imeli v svoji oblasti samo glavne točke ob progi Ljubljana—Trst, je moralo SD za-
četi s svojimi lastnimi silami čistiti to ozemlje. Osnovno zamisel VS —
obramba vasi in trgov — je SD izpremenilo v prodorno vojno in v osva-
janje ozemlja. Lokalni patriotizem je izginil, ker ni bil več potreben. Vsem
je bilo jasno, da sedaj ne bo šlo samo za obrambo posameznih krajev, am-
pak da bo nova vojska v strnjeni formi vdirla v ozemlje zasedeno po
komunistih.

Ko se je naša 24. četa koncem novembra in v decembru l. 1943 for-
mirala na Ljubljanskem letališču — z ostalima dvema, s katerima naj bi
skupno sestavljala bodoči bataljon —, so ji bili dodeljeni kar trije nadpo-
ročniki. Moj najboljši prijatelj je kot „najstarejši“ prevzel poveljstvo četa.
On in tretji nadporočnik — mlad visokošolec — sta bila že preje pri VS.
Poveljstvo tretjega voda, ki ga je obdržal do konca SD, pa je prevzel pod-
narednik, ki je bil preje poveljnik VS v svoji domači vasi. Ta vodnik in pa
„četni narednik“, ki je bil takrat tudi podnarednik, sta potem v nasled-
njem letu napredovala za narednika.

Moštvo čete s svojimi podnaredniki in kaplarji pa so v glavnem se-
stavljali možje in fantje iz Dobrega Polja, Strug in dela Suhe Krajine.
Ker so bili večinoma že vsi preje pri VS, so bili že prekaljeni borci, izve-
žbani v rabi orožja in polni navdušenja. Čimpreje so hoteli na „teren“, da
se znova pomerijo s komunisti. Vežbanje takih dobrih vojakov je bilo v
resnici prav kmalu končano. Kar je bilo domobrancem takrat najbolj zo-
prno, so bile vaje v strumnem korakanju, ker smo morali nastopiti v eni
ali dveh paradah v mestu. Pa je bilo tudi to nujno potrebno, kajti Ljub-
ljančanom je bilo treba pokazati novo nastalo SD v vsej svoji moči in kot
disciplinirano in dobro urejeno narodno vojsko.

Verinov:

Božična misel

*V tujine vročo noč
zapel je zvon v polnoč
Bog se rodi...*

*Samote moje svet
odpre se v sanj polet
Bog se rodi...*

*Božična noč, sneži, sneži,
pred jasicami luč gori,
Bog se rodi.*

*Utihne v jutro zvona spev,
a v srcu svetel je odsev
Belih noči...*

„NOVO HLAČEVANJE“

SAMOSLOVENSTVO — NARODNI SAMOMOR

Največ sveta otrokom sliši Slave
tja našli homo pot, kjer nje sinovi
si PROSTI VOLJO VERO IN POSTAVE (Prešeren)
Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene (Simon Gregorčič)
Svaki brat je mio, koje vere bio (škof Josip Juraj Strossmayer)

V 9. številki letošnjega Tabora sem prebral članek gospoda „Louisa“ Zajca, ki se seveda smatra za poštenega in zavednega Slovenca, a je pozabil, kako se Louis reče po slovensko. Ta gospod je gotovo pozabil ali se ni nikoli učil niti slovenske zgodovine, niti ne pozna Prešerna, Gregorčiča, Janeza Evangelista Kreka in legije slovenskih kulturnikov in javnih delavcev. Če bi le malo poznal našo zgodovino, ne da bi mogel napisati tega, kar je napisal v svojem „slovenskobranskem“ članku. Iz vsega se jasno vidi, da je tipični pristaš nekaterih maloštevilnih Slovencev, ki so hoté ali nehote v službi vseh sovražnikov slovenskega naroda in da sovraži vse kar je v zvezi z Jugoslavjo. Je morda g. Zajec eden izmed tistih, ki se mu kolca po K & K Avstriji ali po „katoliški“ Italiji? Ker se g. Zajec ne zaveda, da je jugoslovanski okvir EDINI OKVIR, ki ustreza slovenskim narodnim težnjam in da je Jugoslavija edina pravilna rešitev slovenskega vprašanja kajti edino v Jugoslaviji so naši narodni interesi zaščiteni.

Gospodu Zajcu stavljam sledeča vprašanja:

1) Kako si zamišlja, da bi slovenska država s pičlim 2 milijonskim prebivalstvom mogla obstajati in se braniti napram 80 milijonom Nemcev, 50 milijonom Italijanov in 15 milijonom Madžarov?

2) Kdo mu je dal dokaze in iz česa sklepa, da naš narod noče Jugoslavije.

3) Slovenci v Jugoslaviji so enakopraven narod in ne hlapčujejo nikomur.

4) Kdaj in kje smo dobili Slovenci popolnoma slovenske ljudske, srednje šole, univerzo in Umetnostno akademijo? Če še ne ve tega mu povem, da nam je to dala Jugoslavija. Kako je pa bilo v Avstriji in v Italiji?

5) Kdaj smo imeli Slovenci v Jugoslaviji na vladnih mestih v Sloveniji, bodisi v prejšnji bodisi v sedanji Jugoslaviji kakega Srba ali Hrvata? Ali ne ve, da smo imeli v centralni vladi Slovenca ministrskega predsednika in ministre v raznih resorjih. Koliko smo jih pa imeli v Avstriji ali Italiji?

6) Koliko naše zemlje se je posrbilo ali pohrvatilo v Jugoslaviji. Kje so bile naše narodne meje nekaj in kje so danes? So izgube teh področij krivi Srbi ali K & K Avstrijci?

7) Ali ni po vseh državah logično dejstvo, da manjpremožni predeli države žive od premožnejših predelov. Severna Italija vzdržuje Južno Italijo, argentinske province Buenos Aires, Córdoba, Santa Fe in Mendoza vzdržujejo pravzaprav vso Argentino. Nihče niti v Italiji niti v Argentini vsled tega dejstva ne zahteva samostojnost teh predelov in odcepitve od ostalega narodnega telesa. Vedno je bilo tako, da kdor ima večje premoženje plača več davka kot kdor ga ima manj. Ker smo pa Slovenci malo bolj premožni kot nekateri predeli Jugoslavije, je pa dejstvo, če plačamo kak dinar za „Južne brate“, izrabljanje Slovencev.

8) Kako je bilo leta 1941., ko so nemške, italijanske in madžarske horde zasedle in razbile Jugoslavijo? Kaj je ostalo od Slovenije, ko je bila „osvojenjena srbskega jarma“? Ničesar, niti imena ni bilo o Slovencih.

8) Združena Evropa bo ščitila Slovenijo?

9) Kdaj je bila slovenščina zapostavljena v Jugoslaviji? Smo morali v Sloveniji uradovati v srbohrvaščini? Je bila slovenščina prepovedana? Kako je pa bilo pod Avstrijo in pod Italijo Ste pozabili na „Windische Hund“ in „I Sciaci“. Ste pozabili na Judemburške in Bazoviške mučence, ste pozabili na Lundra, Adamiča, Gertana in Bratuža, ki so dali svoja življenja na oltar slovenstva in jugoslovanstva.

10) Ste morda pozabili na ekumenske ideje Janeza XXIII in Pavla VI, ali pa morda smatrate ta dva velika papeža za „Antikrista“.

11) Zakaj omenjate madžarske, avstrijske in italijanske zemljevide, če pa trdite, da se Slovenci sami lahko branimo?

Svetoval bi vam g. Lojze Zajec in vsem onim, ki mislijo enako kot Vi, da dobro preberete našo zgodovino in našo literaturo in spoznate v kakšni tragični zmoti se nahajate. Zavedajte se, da je edino v složnem in bratškem sožitju vseh jugoslovanskih narodov bodočnost slovenskega naroda. Med Slovenci, Hrvati, Srbi in Makedonci je manjša razlika kot je med narodnostnimi skupinami v švici, manjša kot med Flamci in Valonci v Belgiji, manjša kot je med Kataloni in Baski v Španiji, med slovenščino in srbohrvaščino je manj razlike kot pa med Furlanci in Napolitanci v Italiji. Vsaka država mora imeti eno samo zastavo, eno himno in en grob. Tako je v švici, Belgiji, Španiji in drugod po svetu in je po vsem logično, da ima Jugoslavija eno samo zastavo. Samostojna slovenska država je narodni samomor. Nikjer drugje kot edino le v Jugoslaviji bo naš rod na svoji zemlji svoj gospodar in edino v Jugoslaviji bomo res domovini sinovi in nikomur hlapci.

Jože Lovrenčič

Po desetih letih

Nekako pred desetimi leti, se je pričel odvijati klopčič dogodkov, ki so slednjič pripeljali do reorganizacije v tedrji Zvezi borcev in do današnjega stanja, ko si dve organizaciji lastita pravico, da govorita v imenu nekdanjih aktivnih protikomunističnih borcev, vaških stražarjev, četnikov in domobrancev.

Desetletje je skoraj poteklo in tiste prve razburjenosti že zdavnaj ni več ker gre življenje pač svojo pot in so se ljudje na eni in drugi strani pomirili z obstoječim stanjem in se posvetili delu v organizaciji, ki so ji zaupali svoj glas.

Kljub temu bi bilo napačno, predajati se idilični brezskrbnosti. Pod površino tega miru je namreč mogoče zaznati določene tokove in silnice, ki imajo kot vse kaže svoj točno določen namen.

Ti „tokovi in silnice“, so dobili svoj zunanji izraz v vse bolj glasnih vprašanjih, zakaj je treba dveh organizacij z istim namenom in skoraj enakim imenom — in v nekoliko manj glasnih, pa vendar vztrajnih pozivih, naj se obe organizaciji spet združita, kar naj bi — tako vsaj zvenijo ti pozivi — prineslo zlato dobo vsaj slovenski zdomski skupnosti, če že ne vsemu slovenskemu narodu.

Da je ta pojav še toliko bolj zanimiv, je treba kaj ob začetku ugotoviti, da imajo ti „tokovi in silnice“, vprašanja in pozivi, svoj izvor v istih krogih, ki so v tistih težkih dnevih, z zamahom roke odrnili vsa svarila, da se bo stvar podrla, če bodo vztrajali na svojem neupravičenem stališču.

Zato morda ne bo napačno, če si priključimo v spomin nekaj značilnih dogodkov, ki so privedli do kasnejšega razvoja in reorganizacije, iz katere je izšla ZDSPB TABOR.

V začetku, seveda, so bile besede. Besede, ki jih je eden od članov takojimenega Narodnega odbora, hotel objaviti v takratnem glasilu Zveze borcev, Vestniku. Trije vodilni člani zveze, naj bi po teh „besedah“, izšli iz nacistične, fašistične in komunistične šole. Svoboda govora in svoboda tiska, sta sicer dve najbolj cenjeni duhovni dobrini, toda pričakovati, da bi katerakoli organizacija v svojem glasilu, priobčila laži in obrekovanja o svojih vodilnih članih, bi bilo pač nekoliko preveč.

Teh laži in obrekovanj, ni nikdar prekalal niti njihov avtor, niti krog ljudi, ki mu je pritegnil. (Vsaj eden izmed njih jih je zaradi tega dobil po zobeh, kar je sicer obžalovanja vredno, pa vendar povsem razumljivo.)

Objava teh „besed“, je bila preprečena in odstavljen je bil urednik glasila, ki pa se je tej odločitvi uprl ter našel zaslombo v dejstvu, da pred pristojnimi oblastmi v Argentini, Zveza borcev ni bila lastnik svojega glasila, temveč je bil to zasebnik, ki se je postavil na stran odstavljenega urednika.

Logična posledica je bila, da je vodstvo organizacije pričelo izdajati svoje glasilo, katerega prva številka pa je bila ukradena in delno uničena. Tudi tega tatinskega dejanja ljudje, ki so odgovorni zanj, niso nikdar obžalovali.

S prihodom dveh glasil, se je spor zanesel tudi v Severno Ameriko in je najprej bruhnil na dan v Clevelandu. Prišlo je do izrednega občnega zbora, na katerem je bila staremu, komaj dober mesec dni prej soglasno izvoljenemu odboru, izrečena nezaupnica. Ta izredni občni zbor bi lahko služil kot klasičen primer političnega, ali boljše slirankarsko-klikarskega manevriranja, dasiravno so bile volitve za ali proti staremu odboru izvedene brez kakšnih nepravilnosti.

Vendar v tem ni bilo jedro problema. Večina članstva je bila namreč pod vtisom, da se bo vršila razprava samo o vprašanju enega od članov krajevnega odbora, ki se ni hotel pokoravati odločitvi večine v vprašanju razdeljevanja glasila organizacije. Volitve za ali proti staremu odboru, so izsilili ljudje, ki so jih vnaprej predvidevali in so se nanje pripravili z vnaprej zagotovljeno večino.

Stari odbor je zadevo sporočil Glavnemu odboru, s prošnjo, naj razveljavi te volitve, ker članstvo ni bilo obveščeno v tem smislu in bi ob polnoštevilni udeležbi brez dvoma drugače odločilo. Glavni odbor je smatral, da disciplinski postopek enega člana odbora, sploh ni bil zadosten razlog za izredni občni zbor, zato je razveljavil vse sklepe tega zbora, obenem pa je odstopil tudi sam z namenom da izsili dokončno rešitev tega spora.

Razvoj na in po tem občnem zboru, pa je imel tudi svoje stranske, doslej neobjavljene, pa kljub temu zanimive epizode. Na izrednem občnem zboru clevelandskega društva, novo izvoljeni predsednik ni bil navzoč. Naslednji dan, to je skoraj 24 ur po zborovanju, ki je do kraja razburilo duhove, ga je obiskal podpredsednik starega, odstavljenega odbora, z namenom, da mu razloži dogodke prejšnjega večera in v tistem upanju, da ga pregovori, naj odkloni predsedniško mesto, s čemer — tako vsaj se razvijajo stvari v organizirani družbi — bi bilo potrebno sklicati nov izredni občni zbor, z izrecnim opozorilom, da gre za volitev in bi bila zagotovljena udeležba večine članov.

V tem razgovoru pa se je pokazalo sila zanimivo in značilno deinstvo: novoizvoljeni predsednik sploh ni vedel, da je bil izvoljen! Razgovor je trajal vsaj eno uro, predno je prišlo na dan to zanj povsem neznano dejstvo in šele takrat se je zavedel, zakaj ga je pri maši, odnosno pred cerkvijo, nekdo pozdravil z „dobro jutro, gospod predsednik!“ Z drugimi besedami: strankini priganjači, ki so izvedli ta „udar“, niso niti smatrali za potrebno, da „novega“ predsednika obvestijo o dolžnosti ki so mu jo določili v svojih mahinacijah, ker so se pač zanašali na njegovo brezpogojno lojalnost in strankarsko disciplino! Klasičen primer „demokracije“!

Toda „štrona“ se je tu zamešala. „Novi“ predsednik se je namreč v razgovoru s starim podpredsednikom rotel, da položaja ne more prevzeti in

da ga ne bo prevzel, ker mu službene razmere ne bi omogočale učinkovitega delovanja. In pri tem je ostalo. Novi predsednik je funkcijo odklonil.

Izvoljen pa ni bil samo novi predsednik, temveč celotna lista odbora, s predsednikom na čelu, seveda. Po tradicionalnih, nepisanih in pisanih normah, organizacijskega postopka, bi zdaj moral Nadzorni odbor sklicati nov izredni občni zbor, na katerem bi bil izvoljen nov odbor. Clevelandski borci so to pričakovali in zdelo se je, da bo vsaj ta del spora slednjič rešen.

Demokracija pa je morala tudi to pot zamižati. Namesto objave novega občnega zbora, je prišlo — med „dnevniimi novicami“ v Ameriški domovini, sporočilo, da se je „formiral“ nov odbor krajevnega društva. Če je že način objave pokazal, kako se bodo stvari odslej razvijale, je bilo pa še večje presenečenje v dejstvu, da je bil objavljen popolnoma „nov“ odbor, s predsednikom, ki sploh ni bil niti imenovan, niti izvoljen na „izrednem“ občnem zboru. Ta „najnovejši“ predsednik je takoj prevzel „posle“, kasneje pa je tudi podpisal poziv za občni zbor Zveze.

Prav tu pa je jedro celotnega razvoja: od zakulisnih manipulantov POSTAVLJENI in ne od članov izvoljeni, „predsednik“, ne more biti legalni predstavnik društva; in dalje: ta, „postavljeni predsednik“ je podpisal v imenu clevelandskega društva, poziv za občni zbor „zveze“. Iz tega sledi, da je nelegalno tako „Vestnikovo“ krajevno društvo v Clevelandu, kakor tudi „zveza“ ki jo je to društvo sklenilo s podobnimi, za lase privlečenimi „društvi“. Od vsega svojega začetka, torej stoji organizacija okrog „Vestnika“ brez vsake legalne (de iure) osnove čeprav seveda bi po desetih letih ne imelo dosti smisla zanikovati njen dejanski obstoj (de facto). Tega se dobro zaveda tudi „vodstvo“ te organizacije (ki se ni spremenilo od prvega dne) in o tem vprašanju že ves čas — molči.

Sedila je kanonada najtežjega kalibra, ki ji je prvi povod dal dogodek izven same zdomske skupnosti. V Ljubljani se je namreč takrat pričel proces proti Janezu Toplišku, ki se je sam napotil preko Karavank v Slovenijo, da jo „osvobodi“, pri čemer naj bi mu pomagal kovček dinamita, za katerega so jugoslovanske oblasti trdile, da ga je prinesel s seboj. Toplišek naj bi na procesu izjavil, da so ga k njegovemu „osvobodilnemu“ delu nagovarjali „prijatelji“ v Clevelandu. Organizatorji „Vestnikove“ organizacije, so to informacijo sprejeli z navdušenjem: municija je tukaj... kdo drugi, kot stari odbor krajevnega društva SPB v Clevelandu, more biti ta Topliškov „prijatelj“? Med ljudi je bila vržena fantastična laž, da je odbor, odnosno Socialni sklad zveze, pomeveril določeno vsoto dolarjev in je izročil Toplišku. Napovedovano je bilo mučno zasliševanje s strani ameriškega FBI-ja in kdo ve kaj še vse. Ta obdolžitev se danes zdi smešna, je pa vsebovala mnogo težjo in resnejšo obdolžitev, namreč da je vsa dolga leta obstoja, Socialni sklad zveze borcev, pod pretvezo da gre za pomoč invalidom, izvabljal denar od ljudi in ga nato izročal Toplišku. Z drugimi

besedami: šlo je za kriminalno poneverbo! Da je imel referent Socialnega sklada — in še ima — v arhivu na stotine pisem, v katerih se prejemaniki te pomoči zanj zahvaljujejo, to ljudi okrog Vestnika ni zanimalo. Kuj železo dokler je vroče; natolcu in nekaj se bo že prišlo (Ko je nekaj mesecev kasneje Cleveland obiskal msgr. Kunstelj, je izrazil mnenje, da je bil Toplišček najbrž „agent provocateur“, mnenje, ki najbrž ni zmotno).

Tega klevetanja, pa odgovorni ljudje niso nikdar ne preklicali, ne obžalovali!

Pojavilo se je zdaj tudi vprašanje proslave Vetrinjske tragedije. Prvo leto po reorganizaciji, je ZDSPB Tabor ostala brez zunanje proslave, ker je običajno mesto proslave takoj „pograbil“ „novi odbor“. Prirejen pa je bil poseben spominski program na eni od clevelandskih radio-postaj. Z namenom, da se čimbolj zmanjša obseg in učinek razlik med obema skupinama, pa je clevelandski dopisnik revije „Tabor“ v skupnem poročilu poročal tako o proslavi na običajnem mestu, kot o programu na radio, brez navedbe, kdo je priredil eno ali drugo. Rezultat je bil: histeričen napad na tri osebe, ki so bile udeležene pri izvedbi radijskega programa, češ da so s poročilom v „Taboru“ potvarjale resnico in skušale zavesti slovensko javnost, medtem, ko so v resnici nasprotovale proslavi. Ta laž, za katero ni bilo prav nobenih dokazov, je bila objavljena (z imeni prizadetih) v Ameriški domovini, podpisala pa sta jo takratni — in sedanji — „predsednik“ in „tajnik“ organizacije Vestnika. Odveč bi bilo poudariti, da je nikdar nista — niti javno, niti privatno — ne preklacala, ne obžalovala!

Razvoj pa je šel naprej. Lepega dne so se po Clevelandu pričele širiti govorice, da so trije člani ZDSPB Tabor v resnici komunisti, ki se skrivaj sestajajo z jugoslovanskimi predstavniki. To šepetanje ni hotelo pojenjati in po nekaj tednih je bilo napovedano, da bodo v kratkem razkrita tudi imena teh „komunističnih agentov“. Presenečenje je bilo popolno: navedena so bila imena trojice, ki se je v resnici sestala s tedanjim verskim referentom slovenske vlade, zdaj pokojnim Borisom Kocjančičem (na njegovo izrecno željo) in ga je pri tem pošteno obdelala in mu izsilila priznanje, da so bili slovenski domobranci v resnici poklani in da je bila to največja napaka sedanjega režima. Od imenovanih je bil pa samo eden takrat tudi član DSPB Tabor. Ta je potem stvar do kraja pojasnil in mi tem razkril, da je bil na tem sestanku navzoč še nekdo — urednik Ameške domovine! Njegova navzočnost pa je bila lepo zamolčana, ker je mož pač naklonjen organizaciji Vestnika! Pa tudi to še ni vse. Zavedajoč se, da bi clevelandska javnost napačno razumela in tolmačila ta sestanek s Kocjančičem, so vsi štirje udeleženci dali drug drugemu besedo da ne bodo o tem govorili z nikomer drugim. Kako torej so ljudje pri Vestniku izvedeli za ta sestanek?

Ko je bila tako razkrita resnica o tem sestanku, so govorice o „ko-

munistih“ v ZDSPB Tabor ponehale, niso jih pa odgovorni ljudje nikdar ne preklicali, ne obžalovali!

To je samo nekaj primerov, kako se je v javnosti napadalo ZDSPB Tabor in kako so vse te obdolžitve, klevete in natolcevanja, ostale brez kakršnegakoli zadoščenja ali obžalovanja. Podobni incidenti so se primerjali tudi drugod, v Torontu in Buenos Airesu, k vsemu temu pa je treba prišteti še osebne napade, med katerimi so bili nekateri sramotilni, drugi lažnjivi, vsi pa — neupravičeni.

Vse to pa je imelo prav nasproten učinek od onega, ki so ga pričakovali ljudje za kulisami teh prizadevanj. ZDSPB Tabor je napredovala in uspevala, do napovedanega propada ni prišlo in organizacija Vestnika je bila še naprej obsojena na več ali manj „papirnato“ eksistenco. Kot zaključni akord tega obdobja pa je izzvenel članek, ki ga je v Ameriški domovini objavil dr. Miha Krek in je v njem zapisal, da so bili v Londonu, nad ustanovitvijo Slovenskega domobranstva „zelo presenečeni in razočarani“... Krek seveda nikdar ni skrival, da je imel določene pomisleke o domobranstvu, kar je tudi povsem razumljivo za človeka, ki je bil odmaknjen od zapletenega razvoja v domovini, saj so podobne pomisleke imeli in še imajo celo ljudje, ki so ta razvoj doživljali ali celo doprinali k njemu. Kar je bolj zabolelo, je bilo dejstvo, da je bil ta članek objavljen v Ameriški domovini na predvečer proslave 20. letnice Vetrinjske tragedije, ki jo je z vso slovesnostjo pripravila ZDSPB Tabor na Slovenski pristavi.

Od tega viška, je potem nihalo dogodkov zanihalo v drugo smer. V zavesti, da „frontalni napad“ ne more prinesiti zaželenega rezultata in izhajajoč iz napačne predpostavke, da sloni celotna organizacija ZDSPB Tabor le na nekaterih posameznikih, se je vodstvo organizacije Vestnik, brez dvoma po navodilih svojih strankinih mentorjev, odločilo za drugačno taktiko. Pričela se je akcija za skupne proslave junijskih žrtev, v člankih, ki jih prinaša časopisje pod strankinim nadzorstvom, pa ni zamujena nobena prilika, za poziv k „slogi“ in ponovnem združenju vseh borcev. Prišlo pa je tudi že do odkritega nagovarjanja borcev, naj prestopijo v „pravo“ organizacijo pa tudi do nezaslišanega izrabljanja mrtvih članov ZDSPB Tabora katerim se — brez sramu! — pripisujejo izjave, ki jih nikdar niso podali.

Pregled publikacij in zapisnikov ZDSPB Tabor, bi pokazal, da se organizacija nikdar ni upirala sodelovanju s sorodnimi organizacijami. Tudi si ni nikdar lastila monopola nad protikomunistično borbo, ali celo nad svojim imenom, dasiravno bi to lahko storila s povsem enostavnim legalističnim korakom. Na tem stališču bo organizacija brez dvoma vztrajala tudi v bodoče, ker je edino pravilno in povsem odgovarja njenim namenom in ciljem.

Kljub temu, je potrebno poudariti nekaj dejstev:

a) ZDSPB Tabor je organizacija slovenskih protikomunističnih borcev, ki jo še danes vodijo njeni ustanovitelji;

b) ZDSPB Tabor mora tudi v bodočnosti ostati neodvisna od kakršnegakoli pritiska ali nadzorstva katerekoli politične skupine ali stranke;

c) ZDSPB Tabor se ne sme odtegovati sodelovanju s podobnimi organizacijami, če pri tem ne trpijo načela, po katerih je bila organizirana in reorganizirana.

Kdor pa pozablja na preteklost, je obsojen, da jo ponavlja... Preteklost organizacije borcev pa je pokazala, da je bilo v njej ob začetku zbranih preveč različnih elementov, da bi ji bilo zagotovljeno uspešno delovanje. Reorganizacija, čeprav boleča, pa je to odpravila in omogočila vse tisto kar je organizacija ob svoji ustanovitvi zapisala med svoja načela in namene. Samo v tem pa je tudi jamstvo za njene bodoče uspehe.

Za vse, ki jim je do enotne organizacije borcev, pa je pot povsem enostavna: ZDSPB Tabor, prva, originalna in edina „legalna“ organizacija borcev, ima vrata odprta za vse, ki se ji hočejo pridružiti z iskrenimi, odkritimi nameni. Za vse druge, ki dolgujejo svojo prvo lojalnost tej ali oni skupnosti, je pa pot prav tako jasna: v duhu strpnosti in „fair play“ tekmovanja, naj še v naprej delujejo v organizacijah in skupnostih, ki jim pripadajo. Navsezadnje: poštena, lojalna konkurenca, je bila vselej temelj napredka, od tega pa bo imela koristi tudi vsa slovenska zdomska skupnost!

Jože Lovrenčič:

Naša stvarnost v današnjem svetu

Menim, da je že skrajni čas, da pogledamo stvarnosti v obraz, se analiziramo in potem določimo naš položaj, se opredelimo in načrtamo naš program ter delogrog.

Smo Slovenci in ker so se Slovenci v majski deklaraciji leta 1917 plebiscitarno in brez slehernega pritiska izrezili za Jugoslavijo smo tuči Jugoslovani. Leta 1918 je naš narod poslal svobodno izbrana zastopnike v Narodno Veče v Zagrebu in skupno z njim 1. decembra 1918 leta sklenil združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državo — Jugoslavijo. To je zgodovinsko, pravno in mednarodno dejstvo, katerega ne moremo zanikati in spodbijati. Vse dokler narod kot suveren in svobodnjak svobodno ne odloči na svobodnem plebiscitu drugače. Vse dotlej ko do tega ne pride, nima nihče od nas pravice, da zanika dejstvo, da je Slovenija sestavni del Jugoslavije. Privatno smo lahko proti jugoslovanskemu okvirju, smo lahko za samostojno Slovenijo ali za vključitev Slovenije v kako drugo državno skupnost. Ponovim še enkrat, da samo privatno imamo lahko te ideje, nikakor pa ne moremo in tudi ne smemo trditi, da govorimo v imenu slovenskega

naroda. Še manj pa imamo pravico govoriti kot zastopniki naroda, ker je emigracija del naroda. Če gremo v globino resnice moramo priznati, da danes nihče, bodisi med nami v tujini, bodisi doma nima pravega demokratskega mandata. Zastopnike v narodni odbor ni volil narod na svobodnih volitvah, ravno tako kot vse naše poslance in senatorje v predvojni Jugoslaviji od leta 1928 naprej ni izvolil narod na svobodnih tajnih in demokratskih volitvah. Volitve so bile javne in pod režimskim pritiskom najprej pod JNS (njen del je bila Slovenska Demokratska Stranka), in pozneje JRZ (katere del je bila Slovenska krščanska demokratska stranka). Zastopnike v OF tudi ni naš narod svobodno izbral kot ravnotako tudi ne izbira svobodno svoje zastopnike v sedanji parlament, bodisi v Ljubljani, bodisi v Beogradu. Vsled vseh teh dejstev danes nihče od nas si ne more lastiti pravice, da govori v imenu slovenskega naroda. Vztrajati pri tem prepričanju je nojevstvo, je trma, je domišljavost in je zaslepljenost.

Če trdim, da nihče nima pravice govoriti v imenu slovenskega naroda s tem ne kratim nobenemu pravice do opredeljenja (jaz tudi nimam mandata), nasprotno sem prepričan, da je dolžnost vsakega izmed nas, da dela kot dober Slovenec za blagobit našega naroda. Človek je družabno bitje, vsled tega ne moremo živeti vsak sam zase kot Robinson. Moramo se družiti v skupine. Razumljivo je, da se vsak raje druží s prijatelji in z istomislečimi. To je stvarnost, to je demokracija. V družbi enako mislečih razpravljajmo, delamo načrte, a vedno moramo imeti pred seboj kot prvo vrtilno **dobrobit naroda, njegovo svobodo in suverenost**. Čeprav smo vključeni v mnogoštevilno ideološko, politično ali organizacijsko skupnost, si ne smemo domišljati, da sedaj združeni lahko govorimo v imenu naroda in da zastopamo narod. Smo le člani neke skupine in govorimo v imenu te skupine, če smo za to pooblašteni. Narod ni eno društvo, ni ena organizacija in tudi ni ena stranka. Narod je vse. Kot posamezniki moramo spoštovati mnenje drugega posameznika, ravno tako kot mora skupina spoštovati mišljenje druge skupine, ki misli drugače kot mislimo mi. Svoboda enega se konča tam kjer se začneja svoboda našega bližnjega. Narod bo enkrat, morda prav kmalu, svobodno odločil in dal prav ali enemu ali drugemu. Kar bo večina naroda odločila, bo morala sprejeti manjšina. To je demokracija.

Mnogokrat je pa nemogoče, da bi ena organizacija združevala le enako misleče člane. V tem primeru se pa moramo zavedati, da po načelu demokracije moramo biti strpni do drugače mislečih in je le medsebojno spoštovanje temelj sožitja. Organizacija s člani različnih prepričanj, ideologij in strank mora imeti minimalni program, mora imeti program, ki je sprejemljiv za vse, to je, da se bazira na idealih, ki so skupni vsem. Razumljivo je, da ta program določi in izbere večina in ga sprejme manjšina. To so temelji pravega demokratskega sožitja in brez tega je vsako delovanje in medsebojno sodelovanje nemogoče.

Kako je pa z našo organizacijo? Mi smo združenje borcev, bodisi domobrancev, bodisi četnikov ali pa dobrovoljcev. To se pravi, da je v naši organizaciji lahko član, ki je in ki še odobrava stališče naše borbe in sodelovanje z okupatorjem in na drugi strani oni, ki so bili proti sodelovanju. Ene kot druge družijo ideja svobode in borbe proti tiraniji. Eni kot drugi so iskreni demokrati in kot taki streme po svobodi našega naroda. Čemu bi potem diskutirali med seboj kdo je imel prav. Naredimo križ čez preteklost, obrnimo naš pogled v prihodnost in začrtajmo si svoj cilj, borbo proti vsem tiranijam in tiranom. Cilj mora biti svoboda naroda in demokratske svoboščine.

V naši organizaciji smo jugoslovansko orientirani eni, drugi so prišči samoslovenske ideje in tretji iščejo druge rešitve za naš narod. Na videz so to nezdružljive orientacije, a ni tako. Vsi, brez razlike, ljubimo naš slovenski narod, se borimo za njegovo svobodo in blagostanje. Tu imamo neizmerno veliko polje za delo in skupno sodelovanje. Vsi priznavamo suverenost narodove volje. Ko bo prišel dan, ko bo naš narod svobodno povedal kako, kje in s kom hoče živeti, bomo, če smo res borci, to je vojska, morali sprejeti narodovo odločitev pa naj si bo ta v skladu z našo miselnostjo ali pa ne. Narod je suveren, to je demokracija.

V naši organizaciji so člani krščanski demokrati, narodni demokrati, zboraši, stražarji in neopredeljeni. Čeprav smo različnih ideologij, vendar nas vse družijo skupna ideja služiti narodu. Borčevska organizacija ne sme biti privesek nobene stranke. Vojska je vedno apolitična. Kdor je član Tabora mora pozabiti na svojo strankarsko pripadnost. Naša organizacija mora biti kvas nove slovenske demokracije, mora biti vzgled medsebojnega spoštovanja. Med nami mora vladati strpnost, razumevanje, sodelovanje in borba za skupne ideale. To je demokracija.

Mi imamo člane, ki so globoko verni in člane ki niso. Mi smo vojska in vojska ni bila in ne bo nikoli verska bratovščina, vsled tega ne smemo vztrajati pri predkoncepcijski verski prenapetosti. Verne in neverne nas družijo ideal etike, morale in demokracije. Mirno lahko sodelujemo med seboj brez fanatizmov ene ali druge vrste. Z ekstremi ne bomo prišli daleč, to nam je pokazala in dokazala preteklost. Silo bomo premagali s silo, ne pa s procesijami in molitvami.

Pri našem delu ne smemo pozabiti na bistvene probleme slovenstva in eden izmed najvažnejših je problem naših meja. Zavedajmo se, da naše meje niso pravično začrtane. Še vedno deli našega naroda hlapčujejo tujcu. Trst, Gorica, Beneška Slovenija, Kanalska dolina so še vedno pod Italijo. Koruško, zibelka slovenstva in slovenske državnosti je še vedno avstrijska, Porabje hlapčuje Madžarom. Razčistiti in načrtati prave meje med nami in Hrvati je tudi nujno potrebno. Meje v Istri so krivične za nas. Čičarija, na primer, je slovenska.

V našem organizacijskem delu ne smemo pozabiti na mladino. Mi

se staramo, naše vrste se vedno bolj redčijo. Če ne bomo pritegnili mladine k sodelovanju, bo prišel čas, ko bo od nas ostalo samo ime. Pritegnimo mladino, dajmo ji naše iskušnje, naše zglede. Vzgojimo jo v pravem demokratskem duhu medsebojnega razumevanja in spoštovanja, da ne bo podla v kremplje strankarskih fanatizmov in prenapetosti. Pritegnimo mladino in dajmo ji tudi razvedrilo, to je zabavo in šport.

S športom in zabavo se pa začne družabno delovanje organizacije. Prirejajmo prireditve, izlete. Tako se bomo v družbi razvedrili in tako se bodo med nami brusile osti razlik in nasprotij.

Tak naj bi bil naš Tabor in takšni naj bi bili njegovi člani. Zavedajmo se, da je v slogi moč. Zavedajmo se, da sloga jaši a nesloga tlači. Združeni, brez nobenih preprirov in razprtij med nami usmerimo naš čolnič proti obzorju prihodnosti. Častimo naše padle junake, a ne z jokavim obujanjem spominov, ker s tem ne bomo koristili nikomur. Naš cilj mora biti kot sem že omenil, narodova svoboda in njegovo blagostanje. Združeni pojdemo na delo. Narod nas čaka, ne kot generale, temveč kot redove, ne kot ministre in funkcionarje, temveč kot delovce težake in borce za boljšo bodočnost. Utrujmo med nami demokratsko sožitje. Lahko smo med seboj politično in ideloško nasprotniki, ne smemo pa biti si med seboj sovražniki. Dela je ogromno. Vsak izmed nas naj si zaviha rokave in začne delati, ne za stolčke, čine in položaje temveč za narod, njegovo svobodo in suverenost. Prišel bo dan, ko bo naš narod res svobodno odločil svojo pot in bo na svoji zemlji svoj gospod. Naj nas ne najde ta dan nepripravljene, kot smo bili do sedaj v vseh kritičnih trenutkih nepripravljene in smo le improvizirali. Združimo se pod zastavo Tabora vsi „klerikalci“ in „liberalci“, „jugoslovenarji“ in „slovenaši“, verni in neverni, bogati in revni, stari in mladi. V Taboru je mesto za vse, ki so dobre volje, za vse, ki ljubijo slovenski narod, za vse, ki so za demokratsko strpnost in sožitje, za vse, ki so pripravljeni delati še za naš narodni dom in za naš čolnič. Zato naj končam z Gregorčičem: „Na delo vsi zidarji zdaj, na delo vsi kamnarji zdaj“. Zgradimo si nov dom narodove sloge svobode in združitve. Če bomo delali tako, bomo postavili trajni in najlepši spomenik vsem padlim junakom.

Dne 22. decembra t. l. bo imel svojo 60-letnico bivši domobranski častnik in predsednik konzorčija glasila Tabor ing. ANTON MATIČIČ — „SAVO“.

Obvestilo uredniškega gl. Tabor: Radi tehničnih zaprek smo združili št. 11 in 12 v dvojno številko.

Kardelj in sprava

Klic Triglava, šte. 398 — avgust 1972.

Dan borca in tridesetletnico, odkar so bile ustanovljene prve štiri slovenske partizanske brigade, so proslavili 4. julija v Zadobrovi pri Ljubljani z velikim mitingom, ki se ga je udeležilo 70.000 ljudi. Slavnostni govor je imel Edvard Kardelj, ki je opeval slavo narodnoosvobodilne vojske, potem pa dejal: „Naj mimogrede omenim, da danes nekateri od nekdanjih okupatorjevih sodelavcev ali njihovih ideoloških in političnih dedičev, govore o potrebi nekakšne „nacionalne sprave“, in to z lažnimi frazami o demokraciji, ki je takrat, ko so bili na oblasti, niso poznali. Toda že leta in leta so vrata v domovino odprta vsem tistim v tujini, ki jih ne obremenjujejo vojni zločini, pripravljeni pa so se podrediti ustavnemu sistemu in zakonom socialistične Jugoslavije in socialistične Slovenije. To je edina mogoča in edina dopustna pot tako imenovane „nacionalne sprave“. Potemtakem je povsem jasno, da tistim, ki postavljajo kakšne druge pogoje, ni do kakršnekoli „nacionalne sprave“, marveč do ustvarjanja lastnih političnih postojank za kontrarevolucionarno aktivnost. Tega pa naša socialistična revolucija ne bo nikomur dopustila, ne tistim, ki vsiljujejo svojo kontrarevolucionarno navzočnost s terorjem in bombami, in ne tistim, ki poskušajo isto doseči s politikantskimi manevri. S tem naj računa vsakdo, tisti v tujini, pa tudi tisti naivneži v socialističnih vrstah pri nas doma, ki niso sposobni spregledati, kdaj jim kdo podtika rog za svečo.“

Kardelj je dejal, da o tem ne bi niti govoril, če se „tudi v našem domačem življenju“ ne bi vztrajno ponavljali poskusi „sil stare, v revoluciji poražene slovenske družbe“ in njenih dedičev, da si „znova ustvarijo pozicije za napad na našo revolucijo in socialistično samoupravljanje. Akcije te vrste se izražajo včasih v nacionalizmu oziroma hinavski, lažni skrbi za usodo slovenskega naroda“, včasih v napadih na socialistični in samoupravni družbeni sistem, včasih v „diverzantski kritiki težav“, včasih v boju za pozicije v oblasti in samoupravljanju, včasih v neposrednih napadih na narodnoosvobodilno vojno, včasih „v liberalistični ali socialni demagogiji, včasih pod videzom obrambe svobode znanosti in kulture, izza katere skušajo dejansko postaviti pozicije za izrazito politično akcijo“, vselej pa proti družbeni vlogi in politiki zveze komunistov“ in uveljavljanju delavskega razreda. „Ni potrebno, da bi precenjevali moč teh družbenih sil, vendar jih tudi podcenjevati ne smemo.“ Razmerje sil je tako, „da bodo nasprotna sile današnje in jutrišnje bitke izgubljale še bolj zanesljivo, kot so jih izgubljale v preteklosti. Pogoji je, da revolucionarne sile razkrivajo nasprotna sile in se bore proti njim.“

Kardelj je posvaril, da socialistične demokracije ni mogoče graditi s pasivnim odnosom do protisocialističnih in protisamoupravnih pritiskov,

oziroma s preobrazbo ZK v „nekakšno liberalistično partijo“. V evropskih socialističnih deželah se je pokazalo, da so bile progresivne socialistične sile, ki so se upirale stalinizmu, „izdane, poražene ali oslABLJENE“ zaradi tega, ker so oportunisti iskali zaveznika v antisocialističnih vrstah. Kardelj se je pritožil, da gredo davki delovnih ljudi za financiranje „tudi tistega tiska, ki je naperjen proti interesom delavskega razreda“. Del časopisja, televizije in radia „nima posluha za to, kaj je na liniji naše revolucije“. Na univerzi delujejo posamezniki, ki „ne gojijo znanosti, ampak se ukvarjajo predvsem z ideologijo in politiko“. V kulturi so skupinice, ki vidijo kulturni avantgardizem v tem, da se postavljajo po robu revoluciji. Na drugih področjih, „na nekaterih zelo odgovornih mestih so komunisti, ki so obremenjeni z oportunistično miselnostjo in se obnašajo tako, kakor da se v svojem delu niso dolžni boriti za idejne in politične smotre in sklepe ZK, ampak se jim zdi popularnejše, da se drže tiste politične taktike, ki ji npr. v Srbiji pravijo: 'Dober dan, čaršija, na vse štiri strani'."

Na koncu je Kardelj povedal, da v jugoslovanski družbi mladina ni nikakršen poseben „enoten sloj“ zase, kot bi radi dokazali „nekakšni psevdomladinski ideologi“. Cilj „takega manipuliranja z mladino“ je „ločiti čim večji del mladine od najprogresivnejših sil naše družbe, predvsem pa od ZK,“ je rekel Kardelj.

(Opomba uredništva. Zaradi važnosti objavljamo članek v celoti.)

Rasto J. L. Košanov

Tugomir Sanjač

1. poglavje: Tugomir se predstavi

Pravila lepega vedenja in olike zahtevajo, da se vsak predno začne govoriti predstavi, oziroma, da ga predstavijo. Mene pa nihče noče predstaviti, zato se predstavim sam in s tem dokažem, da sem olikan in da spoštujem pravila in postavu.

„Slavna gospoda, smatram za največjo čast, da se vam predstavim, seveda sam pri sebi si mislim, slavno občinstvo doletela vas je neizmerna sreča, da spoznate „genija“, sanjaštvo in zbudljivosti. Ime mi je Tugomir in pišem se Sanjač. Ime in priimek se popolnoma strinjata z mojim značajem. Sem žalostne in mirne narave, zato sem Tugomir. Vedno sanjarim, si zidam gradove v oblake, zato sem sanjač. Kot sanjač se ne ogrevam za zemeljske dobrine in vsled tega sem miren, ravnodušen, kar je popolnoma v skladu z imenom in priimkom. Rojen sem v znamenju tehtnice. Ko sem že v mojih mladih letih posvetoval moj „horoscop“ sem spoznal, da so

„tehničarji“ mirne narave in idealisti (sanjači). V vsem so uravnovešeni saj je tehnica znak ravnovesja in pravice. Zato sem vedno vsaj skušal braniti pravico, čeprav se mi ni to mnogokrat posrečilo. Moja številka je 13. Kako boste gotovo vprašali. Če seštejemo črke mojega imena in priimka bomo prišli do 13, če seštejemo številke letnice mojega rojstva spet pridemo do številke 13. Katerega leta sem se rodil, vam pa ne povem, ker nečem da boste vedeli da sem že „viejo“ (star), kajti vkljub težkemu bremenu let, ki jih nosim, se še vedno počutim mladostnega in raje ne mislim na leta, sem pač sanjaš in mislim, da sem „večni mladenič“. Pravijo, da je številka 13 nesrečna številka ali kot tu v Argentini pravijo „yeta“. To je čista in gola resnica in vsled tega trinajstka ne more protestirati, ker mene se drži smola vse življenje. Vse mi gre narobe od mojega rojstva pa do današnjih dni. Noben moj san se mi ni uresničil. Vedno kadarkoli mislim, da sem z veliko težavo prilezel do vrha, me nekaj pahne nazaj v prepad. Da mi res gre vse narobaj vam pa lahko dokažem z nekaj primeri iz mojega življenja. Rekel sem že, da se me drži smola že od rojstva, evo vam dokaza. Rojen bi moral biti tam ob sinji Soči v naši sončni Goriški, a žalibog, oziroma boljše rečeno vsled mednarodnih diplomatskih mešetarij po volji kapitalističnih, masonskih, židovskih, anglofrancoskih kramarjev diplomatov, ki so prisodili našo Primorsko hinavskim Lahom je morala uboga šterklja delati posebne ure in podaljšati svoj polet tja do izliva Lipnice v Savo, to je skoro do konca sveta, kajti kraj kjer sem se rodil je blizu Kroke in Kropa je kot pravi pesem na koncu sveta. Tudi z mojim krstom ni bilo vse v redu. Kot vsakega zemljana, so tudi mene, seveda proti vsem demokratskim predpisom proti moji volji, niso me namreč vprašali če hočem biti krščen ali ne krstili. Ko je družinski sosvet izbral ime, botra in botrico so me lepo oblekli in me hoteli zanesti h krstu v cerkev svete Helene, a ker je ta dan proti vsem vremenskim napovedim snežilo in je zametlo vse poti so se odločili, da me „sveta katoliška Cerkev“ sprejme pod svoje okrilje pod zvonom svetega Miklavža, čeprav nisem spadal pod njegovo območje.

Z mojim poklicom je šlo tudi vse narobe. Moja mama je želela, da bi pel novo mašo, kar mi ni dišal zlasti glede samskega stanu, ker sem že od mladega preveč občudoval „nežni spol“. Moj oče je hotel, da bi sledil njegova pota in kot on ostril mladini uma svetle meče in si s tinto prste mazal, a ker sem si dobro zapomnil Prešernev nauk ki pravi, da „tisti, ki so s tinto prste maže živi in umrje brez denarja in da „kranjec moj mu osle kaže“ sem izbral pot „jusa“ (prava). Pravo je imelo pri nas sloves, da je „refugium peccatorum“ (pribožališče grešnikov), seveda takih kot sem bil jaz v mojih mladih letih in ker sem se spomnil, da sem rojen v znamenju tehnice in tehnica je tudi simbol prava in pravice, sem se odločil za ta študij. Komaj sem pokukal malo na univerzo in začel uživati akademsko svobodo, sem moral knjige zamenjati s puško in bombami in šel v borbo za kralja in domovino. Bil sem ves prežet, prepričan in z vero v našo

zmago, sem bil pač sanjač v pravem smislu besede. Predstavljal sem se že kot zmagovalca ovenčanega z lovorjemim vencem, a delal sem račune brez krčmarja. Spet se je mednarodna masorsko kapitalistična, židovska, marksistična diplomacija postavila proti meni. Geniji mednarodne politike zbrani v Jalti in Teheranu so sklenili, da ne smem biti zmagovalec, ker jim to ne gre v njihove račune, zato so mi dali namesto lovorjevega venca zmage pelin poraza in me pognali v svet s trebuhom za kruhom, da sem se končno znašel malo manj kot na južnem tečaju, tako rekoč spet skoro na koncu sveta. V ljubezni mi je šlo tudi vse narobaj, a vam sedaj raje ne bom o tem govoril, morda vam bom o ljubezenskih dogodivščinah kdaj pozneje kaj napisal.

Predno končam z mojim predstavljanjem, naj vam povem, da so moje zgodbe primerne samo za zmerne in trezne bralce in da so neprimerne za vse oskosrčne, neobjektivne in prenapete bralce bodisi desničarje ali pa levičarje. Dobro se zavedam, da me bodo oni pošiljali k vragu, drugi v norišnico, tretji žigosali s komunistom in četrti s fašistom. Kaj hočemo vsem ni mogoče ugoditi. Kdor bo pa brez predsodkov prebral te zgodbe bo lahko, čeprav bodo precej ostre in satirične, spoznal v njih naše napake in se včasih na račun njih malo nasmejal.

Toliko o mojem predstavljanju. Sedaj pa „slavna gospoda zapik“ in začnimo z mojimi zgodbami po vrsti kot so hiše v Trsti...

(Sledi)

IZ PISEM

F. SLAK

„Družina“

Cankarjevo nabrežje 3/1

Ljubljana, Jugoslavija

Spoštovani g. urednik!

V Vašem listu „Družina“ od 4. julija 1971 pod naslovom: Pomembna je prihodnost, je zelo zanimiva in učena ugotovitev; in ker članek ni podpisan, ga ne smatram samo za mnenje posameznika, niti za mnenje urednika, temveč za uradno izjavo slovenske cerkve. Tiste cerkve, ki oznanja Kristusov evangelij in če se ne motim je, ali bi morala biti, moralna učiteljica naroda in bi v tem svojstvu morala dostojno in po človeško pokopati svojo — po vojni in revoluciji poklano protikomunistično vojsko — Slovensko domobranstvo!

Marksisti torej zahtevajo, da priznate — duhovniki in slovenska Cerkev — svoje napake iz polpreteklosti... Z druge strani slišite mnoge glasove mladih, tudi mladih kristjanov, naj se jim že enkrat pove „vsa resnica“... Obojni imajo prav! Kdor molči, priznava!

Ne razumem, zakaj se skrivate za lepe učene besede „o mučni polpreteklosti“ in da preprostemu narodu, kateri predstavlja maso Vaših bralcev, ne pišete jasno, da govorite o slovenski revoluciji, katero je na eni strani vodila Komunistična partija Slovenije, na drugi strani pa slovenska katoliška cerkev, ki je bitko izgubila; njeno vojsko: Vaške straže, Legijo smrti, četnike in poznejše Slovenske domobrance — pa so komunisti z zmago in izdajo kapitalističnih imperialistov Angležev (izrazi iz socialističnega slovarja) iz Vetrinja pri Celovcu vrnili 12.000 z 800 civilisti od 24—31. maja 1945, katere so komunisti z drugimi tisoči še doma zajetih (ok. 20.000 Slovencev) poklali in zmetali v kraške jame slovenskih gozdov, kjer ležijo še danes, ne da bi slovenska cerkev — moralna učiteljica naroda — kdajkoli obsodila velezločin nad narodom in nad svojo vojsko. Gospodje, Vaš članek, če tudi predstavlja uradno slovensko cerkev ni nič drugega kot malikovanje zločina!

Dalje pravite: „Zgodovina se ne piše v črno-beli tehniki...“ Čemu uporabljate besedo: „Belo“, ki je nedolžno? Zakaj ne napišete resnice: črno-rdeče? „Belo“ je bilo samo produkt prvih dveh. Vemo, da je Vaša preteklost mučna. Za prebavo psihoze je potrebna spoved. Ako pa je v grehu še kaj več, je potrebna sodna obravnava in javna obsodba zločina. Vsak se lahko sklicuje na vojno in revolucijo za zločine storjene v obeh. Toda za popolno klanja slovenskega proletariata, v prvi vrsti kmetov, slovenskih domobrancev itd. ni nobenega izgovora. In ker slovenska cerkev pri tem velezločinu nad narodom — da pozabimo, da je bila to njena vojska, molči, s tem preneha vsa njena moralna višina.

Ne podpirate zahtev naj se pove „vsa resnica“. Kakšna morala pa je to? Prav gotovo ne tista, katero ste nam zabičevali v šoli, v cerkvi itd. Je v današnji slovenski cerkvi drug Kristus, kot je bil pred 30 leti? Kristus je bil proletarec, hodil je bos po svetu in učil ljubezen... Kaj bi rekel, če bi se danes vrnil med Vas, njegove naslednike? Če bi bilo v njem le drobec človečnosti bi se zjokal, ali pa bi nagnal farizeje in črnoborzijance iz templja...

Resnice nočete! Vse priznanje Vam, da ste povedali vsaj to resnico. Boljša so nebesa pod Triglavom, kakor nad njim. Dal Bog narodu v demovini spoznanje, ki ga nam ni dal, da bi razumel...

Za Vas je več vredna prihodnost. Katera? V nebesih ali na zemlji? Zgodovina za Vas ni važna. TU NE GRE ZA ZGODOVINO, GRE ZA VELEZLOČIN NAD NARODOM! Zgodovino vedno pišejo samo zmagovalci. Pogled v prihodnost je možen samo z jasnim pogledom v preteklost. Dokler tega ne boste pri slovenski Cerkvi storili, tako dolgo Vas bodo ob-

sojali marksisti; mladi kristjani pa bodo prišli do istega prepričanja, kot so prišli vodilni komunisti, ki so bili v svoji mladosti ultra katoliki — da je preveč gnilega v dolini Št. Florijanski.

Slišali ste besedo o „narodni spravi.“ Avtorji iste so ljudje, ki se čutijo osebno prizadete, isto kot slovenska cerkev in hočejo s farizejskim obrazom zakriti svoje „zasluge“ za narodovo neslogo.

Za nas pa, ki ne odgovarjamo partiji ali predstojnikom za iskanje resnice; stojimo na križišču pred razbitim razpelom slovenskega križa z vprašanjem: Kam? V Kočevski rog, Teharje, Podutik, Pohorske gozdove, itd. ali k sv. Urhu? Ali pa nasprotno Julianu: „Umrli si — galilejec!“

V istem listu pod naslovom: „Morda še ne veste“... berem: — da je g. dr. Anton Vovk prevzel vodstvo ljubljanske škofije junija 1945, pravi ljubljanski škof pa je postal l. 1959...

Je ljubljanska škofija v tem času bila od junija 1945 (pravilno 5. maja 1945—1959) brez škofa? Gospodje, škof dr. Rožman se mora obračati v grobu ob Vaši zvestobi njemu, cerkvi, morali in zgodovini. Ali se Vam ne zdi, da bi tudi od Vas spoštovani pisatelj Ivan Cankar, če bi še danes živel, zopet lahko zapisal: pobeljeni grobovi!

Mislim da tudi za Vas veljajo besede pariškega kardinala Marty-a ktere citirate: „Cerkev mora biti svobodna nasproti sleherni politični avtoriteti, tako levi kot desni. Dušni pastir je zato tu, da oznanja evangelijske, ne pa bi bil zastopnik kake oblasti ali dostojanstvenik.“ ?

Menda zgoraj citirane besede veljajo samo za cerkev, ki ima opravka s politično desnico. Povsem sodeč: bom sicer nerad sprejel za dejstvo ugotovitev prijatelja, ki je rekel: „Družina“ je naslednica „Slovenskega poročevalca...“

Iskren pozdrav

F. Slak

Uredništvo gl. „Tabor“
Buenos Aires, Argentina

1. oktobra 1972

Spoštovani g. urednik!

V „Taboru“ št. 8/72 stran 200—301 je objavljeno pod naslovom: Različni pogledi, pismo g. A. Zupana, tajnika Slovenske pravde, v katerem mi pojasnjuje značaj njegove organizacije, in istočasno citira stavek iz enega izmed mojih člankov v „Taboru“.

Kot razumem, ne soglaša z mojo pripombe, da je SP organizacija „mladih liberalcev“, dasiravno istotam sam to potrdi. Razlika je le v dveh besedah: „stari formuli“, kar v bistvu samem — po mojem gledanju — ni važno.

Kakšen je bil stari „liberalizem“ ali „klerikalizem“ iz svojega osebne-

ga poznanja ne morem trditi, ker sem v tistem času še hodil v kratkih hlačah. Danes gledam na liberalce, z ozirom na isto imenovano politično stranko v Kanadi, in ne vidim kaj dosti razlike med liberalci, ki so levo od sredine, od konservativcev, ki so desno od sredine. V 24 letih še nisem videl, da bi se kdo radi političnih nazorov praskal s pipci in noži, kot je to delal kulturno tako opevani slovenski človek v domovini pred vojno in revolucijo...

Ako sem s svojo nerodnostjo člane Slovenske pravde žalil, naj mi to oprostijo. Namen prav gotovo to ni bil! Soglašam pa z g. Zupanom in SP kar se tiče verske in druge pripadnosti posameznikov. Vsak bodoči slovenski politik bo moral računati poleg drugega še s „slovenskimi“ muslimani, budisti in celo zamorci, katerih pokolenje bo izhajalo iz rodu Zulu in materinščine šwahili... To je naša domovinska stvarnost. Ker so za Sovjete poklali Slovence, da bodo v imenu „ljudstva“ (komunistične partije) ustvarili brezrazredno družbo.

Kar me pri tem moti je dejstvo, da je pismo g. A. Zupana bilo objavljeno pod kolono: Različni pogledi; dočim je bilo pismo predsednika Narodnega odbora g. Miloša Stareta objavljeno v isti številki pod kolono: Iz pisem na strani 212. Oba spadata — po mojem gledanju — pod isto kolono.

Čemu razlika med predsednikom NO in članom istega? Oba spadata v tisto politično organizacijo, katere bivši tajnik g. dr. Franc Bajlec je s svojimi članki ustvaril „spor“ med domobranci, oziroma protikomunističnimi boreci, in Narodni odbor njegovega pisanja ni do danes ne koregiral, ne preklical, niti se radi njega ni oprostil pred slovensko javnostjo v svetu in borci še posebej.

Pravica za vse. Žive in mrtve! „Naše“ in „ne naše“.

V upanju da boste moje pripombe vzeli za dobronamerne in ne za polemiko, ali še kaj hujšega

Vas iskreno pozdravljam

F. Slak

ODBOR SLOVENSKEGA ZAVETIŠČA

ima v prodaji slovenski prevod

„MARTIN FIERRO“

Vsaka slovenska hiša naj ima slovenski prevod

Cena 40 pesov

— Z nakupom podprete tudi zavetišče

Marija Bajželj – umrla

V četrtek, 9. novembra 1972. je umrla v Nemški bolnišnici v Buenos Airesu Bajželjeva mama.

Marija Bajželj se je rodila dne 2. septembra 1895 v Šmartnem pri Kranju, kjer je tudi prežive-la mlada leta. Med prvo svetovno vojno, ko je oče služil kruh za družino v Severni Ameriki, ji je umrla mama. Marija je bila najstarejši otrok, za-to je morala prevzeti skrb za mladoletne sestre in brata. Morala je v najtežjih časih nositi skrb in odgovornost matere nedoraslim otrokom. To je bilo njeno prvo materinstvo. Leta 1920 se je po-ročila s Francetom Bajžljem iz Stražišča pri Ka-

rju, a se je morala preseliti v Grosuplje, mož je bil namreč zaposlen v Grosupeljski vrvarni. V srečni družini se jima je rodilo osem otrok. Dve hčerke sta umrli že v nežni otroški dobi. Težki časi vojne in revolucije v naši domovini so zajeli tudi Bajžljevo družino. Padel je oče in štirje sinovi. Mož France je bil zahrbtno ubit leta 1943 po vrnitvi iz zapora v Novem mestu. Sinova Franci in Marijan sta bila ubita kot ranjenca na Turjaku; Jurij in Bojan pa sta bila vrnjena iz Vetrinja. Z žrtvijo petih svojih naj-dražjih je postala simbolično domobranska mati, kakor smo je poznali v Buenos Airesu.

Begunska le'a je z mladoletnima otrokoma prežive-la v Italiji, dokler ni prišla v Argentino. Zdaj je živela pri svojem zetu Antonu Mikužu.

S smrtjo Bajžljeve mame je slovenska skupnost v Argentini zgubila ženo, ki je bila lik slovenske in domobranske matere. Zgubila pa je tudi darove „uboge vdove“, ki jih je pokojna razdajala, če je le mogla, vsem slovenskim ustanovam. Za vero in slovenstvo ni poznala nobenega popuščanja. Njena močna volja ji je pomagala, da je kljub visokim letom os'ala zdrava po telesu in bistra po duhu. Zanimala se je za vse slovenske do-godke, prebirala naše liste in revije ter z besedo in zgledom dajala korajžo vsem, ki so bili okrog nje.

Pred dobrim mesecem pa so njene moči pričele pešati. Preselila se je v lepše življenje, ne da bi se mogla posloviti. Na mrtvaškem odru je ležala v hiši svoje sestre v Ramos Mejía, kamor so je prihajali kropit, ji prinašali

cvetja, zanjo molili in se od nje poslavljali zlasti njeni duhovni sinovi — domobranci in ožji rojaki iz Kranja in Grosuplja.

V soboto ob 10 je daroval msgr. Anton Orehar ob mrtvaškem odru sv. mašo za pokoj njene duše in se poslovil od nje z besedami vere in upanja. Nato smo jo spremili ob veliki udeležbi prijateljev na pokopališče Villegaz. Pogrebne molitve je opravil g. župnik Gregor Moli, od nje pa saa se ob odprtem grobu poslovila ing. Anton Matičič in Miha Benedičič.

Taka je bila življenjska pot Bajžljeve trikratne mame: mladoletnemu bratu in sestram, svoji družini in domobranskim sinovom.

Bodimo prepričani, da bo zdaj v večni domovini za svoje skrbela. Mi pa molimo za pokoj njene duše. Hvala za vse Bajžljevi mami!

Ing. Anton Matičič se je pri odprtem grobu poslovil od pokojne mučeniške domobranske matere z sledečimi besedami:

„Ko sem včeraj opoldne zvedel za Vašo naglo in nepričakovano smrt nisem mogel verjeti, da ste nas res tako nenadoma zapustili. Le nekaj mesecev je od tega, ko sem Vas zadnjikrat obiskal na Vašem domu v Los Polvorines kjer sem Vas našel še dokaj krepko, zdravo in korajžno pri Vaših 77 letih.

Vesela sta bila mojega obiska. Bila sva sama. V dolgem prijateljskem razgovoru sva se pogovorila o vsem dobrem in slabem. O gorju, ki ste ga prestala o zverinskem umoru Vašega moža Franca in Vaših štirih sinov domobrancev: Franceta, Marjana, Jurija in Pavla. Pri vsem tem pripovedovanju sem Vas opazoval in videl Vašo veliko hrabrost in plemenitost, čeprav so Vam komunisti uničili takorekoč celo družino in ste ostala sama z mladoletno hčerko Olgo in sinom Stankom.

Pogovorila sva se o Vaših bodočih načrtih in ste mi povedala da boste kmalu zapustila Polvorines in se za stalno preselila k hčerki Oigi v Bariloche. Rekla ste mi, da boste težko zapustila Buenos Aires razševilnih znancev in prijateljev kjer ste preživela toliko let. Vendar ste se odločila za to pot, da boste tako skupaj s svojimi. Ni Vam bila izpolnjena ta želja.

Vas in Vaša mladoletna otroka sem spoznal v italijanskih taboriščih. Težka so bila za Vas in Vašo družino prva leta Argentine. Vaša družina ni imela dobre delavne sile, ki bi lahko zaslužila za skromno preživljanje, vendar so Vam dobri znanci pomagali. No čas je prinesel, da so Vaši otroci dorasli in ste živela zadnja leta v zadovoljstvu.

Mislím, da ni bilo domobranske proslave, da se jo ne bi udeležila. Vaš čut domobranske matere je bil velik in neomenjen. Hvaležni smo Vam za Vašo veliko žrtev in vstrajnost, kakor tudi za pomoč za zavetišče Dr. G. Rožmana.

Kot domobranski častnik in Vaš osebni prijatelj se od Vas poslavljám in vem, da Vam bo božji Stvarnik pravičen sodnik ter, da boste tam našli svoje drage.

Vaši hčerki — sinu in vsemu sorodstvu iskreno sožalje.

Počivajte mirno Vi domobranska mati in Vam obljubljam, da Vas bo mo ohranili trajno v dobrem spominu v naših srcih.

✠ Lici Fabjančič por. Golob

V Buenos Airesu je dne 7. oktobra 1972 po kratki a težki bolezni umrla gospa LICI FABJANČIČ por. Golob. Pokojna gospa Lici se je rodila na graščini Ruperč vrhu pri Novem mestu in je ob smrti imela šele 44 let.

Ko smo pred petimi meseci pospremili na pokopališče njeno mamo gospo Doro si pač nihče ni mogel misliti, da bo tako hitro za njo umrla tudi hčerka Lici.

Gospa Lici je bila kot mlado dekle — domobranska bolničarka v Novem mestu. Po naključju si je rešila življenje in prišla na Koroško — Vetrinj. Kmalu se je od tu podala v Italijo od koder je emigrirala v Argentino kjer se je tudi poročila in ustvarila svoj dom.

Preživeli borci smo Vam hvaležni za vse kar ste v tistih težkih dneh storili za naše trpeče domobrance.

Naj vam bo lahko tuja zemlja — možu Janezu in bratu Anatolu ter ostalim sorodnikom pa naše sožalje.

A. Fabjančič:

V spomin na novomeške dijake-domobrance

Gimnazijo v Novom mestu sem zaprosil in dobil knjigo „225 let novomeške gimnazije“.

Kot bivši dijak zavoda in domobranec, bi želel s tega vidika komentirati to knjigo.

Delo je pripravil uredniški odbor, niso pa navedena imena. Iz kazala se more ugotoviti naslednje sodelavce, bivše dijake zavoda: Dr. France Hočevar, danes minister SRS, Milan Dodič, prof. gimnazije, Viktor Fabjan, prof. gimnazije in Bogo Komelj, kot izgleda sodelavec študijske knjižnice Mirana Jarca.

Knjiga je napisana posebno kar se prispevka g. Dodiča tiče objektivno ter je v tem delu pretežno vključeno delo in nabiranje gradiva pok. Dr. Alojzija Turka ter se s svojo objektivnostjo zaplete v močno protislovje z Dr. Hočevarjem. Ko je Dr. Hočevar pisal uvodnik tej knjigi jo verjetno ni preje prebral.

Tako Dr. Hočevar na strani 5 piše naslednje: „V oddobju med obema vojnama je bilo značilno, da je predvsem po zaslugi KP prihajalo do nagega osveščanja mladih generacij glede socialnega in nacionalnega položaja slovenskega naroda in delavnih ljudi. Tudi na novomeški gimnaziji so se medvojne generacije vse več ukvarjale s socialno in nacionalno problematiko, saj so jim razmere v siromašnih in zaostalih dolenjskih in belokranjskih vaseh, iz katerih so prišli, služile kot praktični poligon za njihova razmišljanja in stremljenja. Revolucionarna iskra je dolgo tlela in se prenašala iz generacije v generacijo, dokler ni v zadnjih letih pred vojno vzplamstela v širok plamen in dobila trdno organizirano podlago. Dijaki in profesorji novomeške gimnazije so tako v pripravah na ljudsko revolucijo kakor tudi z masovno aktivno udeležbo v njej zapisali najsvetlejšo in najslavnejšo strani v dolgi zgodovini svoje gimnazije.

Vse te fraze in slavospeve, ki naj bi dokazali, da so bili novomeški gimnazijalci masovno soudeleženi pri komunistični revoluciji Slovenije podle na str. 214 prof. Dodič z ugotovitvijo: „V oči pade nizko število tečajnikov od V do VIII razreda 1945. To gre na rovaš dejstva, da se je veliko učencev, posebno v zadnjih dveh razredov, vključilo v DOMOBRANCE. To se je poznalo tudi pri vpisu v redno šolanje v šolskem letu 1945-46...

Značilno je tudi na str. 221 ugotovitev prof. Dodiča kako je bila novomeška gimnazija po „osvoboditvi“ izropana. Pisec takole poroča: Že kmalu po začetku šolskega leta 1946-47 je ravnateljstvo naše gimnazije dobilo dopis zemljepisnega muzeja Slovenije št. 13-16 z dne 28. 11. 1946 s katerim je ravnatelj tega muzeja Dr. Anton Melik naprosil našo gimnazijo da odstopi temu muzeju iz svoje kartografske zbirke in knjižnice vse tiste atlase in karte, ki se več ne uporabljajo pri pouku.

Med geografskimi atlasi je bilo nekaj dragocenih redkosti.

O izročitvi teh stvari je tudi reverz z dne 22. 12. 1948, ki sta ga podpisala za gimnazijo takratni varuh geografske zbirke prof. Mile Kovač, za omenjeni muzej pa Vladimir Leban.

Naša gimnazija za te dragocenosti ni dobila nič. (Prof. Dodič)

Seveda ne morem statistično ugotoviti koliko dijakov domobrancev je padlo ob vojni. Prof. Dodič navaja imena 47 dijakov, ki naj bi padli kot v narodnoosvobodilnem boju, 4 imena učencev, ki so izgubili svoja življenja pri bombardiranju Novega mesta, dve žrtvi internacije, dveh herojev, ki sta bila bivša učenca in ime enega padlega profesorja.

O mrtvih dijakih domobranci in profesorjem ni besede. Gotovo pa je njihovo število moralo biti visoko, če prof. Dodič ugotavlja, da je radi pripadnosti SD izredno padlo število dijakov zavoda.

Pri poznanju imen navedenih učencev zavoda, pa je pripomniti, da s absolutno gotovostjo lahko trdim, da navedena imena takih, ki so gimnazijo že v nižji šoli zapustili pred leti in se zaposlili ter ob času vojne niso bili dijaki zavoda.

Posebno pa zbode primer Cemaza Janeza, da je vklesar v tablo ker je bil kot znano član Politične Policije (ki je sodelovala z Gestapom) ter sem čul, da je bil radi težkih prestopkov po prekem sodišču na Koroškem ustreljen. (Tatvina). V življenjepisu sicer ni zapisano, da je bil partizan, temveč dva njegova brata. Kot moj sošolec se spominjam, da je bil pri Marijini Kongregaciji. Ali je bil on novomeških dijakov domobrancev Efijaltes?

Omenil bi, da je objektivnost v gotovi meri zaslediti pri navajanju imen prominenc tako učnih moči, kot dijakov. Pisci se ustavijo ob Ivanu Dolencu, Dr. Adlešiču, prof. Lenčku Radu, Dr. Kisovcu, prof. Bajuku.

Pri pregledu absolviranih dijakov domobrancev, po letu 1945 pa zasledim samo eno ime: Hudoklin Ignac, ki je bil domobranec štab v Novem mestu ter je vpisan v šolskem letu 1944-45 ter nato zopet 1947-48. Vsi drugi dijaki domobranci pa so izginili. Pojavijo se popolnoma nova imena, ki jih nisem srečal v mojih osem letih šolanja na zavodu, ki sem ga zapustil v najkritičnejšem času šolskega leta 1944-45.

O džungli reform in protireform po 1945 pa bi moral spregovoriti strokovnjak. Pa tudi ni moj namen to komentirati. Omejiti sem se hotel le na opis dijakov-domobrancev, katerim sem pripadal in ki nas je direktor Vagaia zaradi „nečastnega ponašanja“ odstranil z zavoda (stran 210).

Zanimiv je pregled dijaških organizacij, ki so delovale na zavodu, posebno v zadnjih letih pred vojno. Autor omenja, da so dijaki komunisti znali spretno se vrniti v vse napredna dijaška društva. Značilna pri tem sta bila dijaka komunisti Adolf Ostere in Šilih Nikolaj — kasnejši strah in trepet ljubljanskih zaporov, glej Univ. prof. Dr. Ljubo Širc „Smisel in nesmisel“ — ter kako naivno ju je ocenil ravnatelj Dolenc.

Ni izpuščen niti Podmladek ZFD in SDK kjer so naštetna imena dijakov, ki so bili kasneje moji soborci.

Trpek, skoraj bi rekal s prezirom je napisan pregled dijaškega dela takoj po vojni. Kaj je delal gimnazijski odred in čete, kdo so bili komandanti in politični komisarji, ni zaslediti. Sledno povzroča začudenje, saj morajo obstojati arhivi in v Novem mestu samem živeti protagonisti. Ali jih je že danes sram početja?

Posebne omenbe pa zasluži naslednji stavek, ki se ga v tej ali drugačni obliki ponovno zasledi v tekstu... „Vsi krožki so še kar živo delovali to šolsko leto, le marksistični je prišel z delom zelo pozno, to pa zato, ker je bilo med dijaki bolj malo ali nič zanimanja zanj (stran 280).

Z letom 1958-59 izgleda, da se je društveno delo dijaških organizacij zopet poživelo v popolnem izven političnem okviru. Akademije, šah, tabo-renja in v drugih panogah, kjer zasledimo zopet dobrega, starega, neumornega in nesebičnega ljubitelja novomeških dijakov prof. Marjana Dobovška ter imena dijakov družin, ki so med vojno živeli kot begunke v Novem mestu, ali pa direktno preko družinskih članov bile povezane z domo-branstvom.

Za zavetišče:

Črnak Lojze, Slov. vas	10.—
Jeriha Marjan, Rosario	85.—
N. N., San Justo	5.—
Rupnik Pavle, L. del Mirador	52.—
N. N., San Justo	30.—
Borštnar Matija, rev. cerkve- na nab. v zavet. 29.10.72 ...	56.—
Dobiček pri kosilu (asado) v v zavet. 29.10.72	283.16
N. N., Nemčija	240.35
N. N., Boulogne	1.—
N. N., Ramos Mejía	3
Mehle Francka, San Justo ...	200
Novak Franc, rev. Ituzaingó .	35
N. N., Lomas del Mirador ...	1
Jager Franc, Ezeiza	100
N. N., Argentina	1.500
N. N., Argentina	370
D. S. P. B. Vestnik, Argentina, dobiček pri kosilu (asado) v zavetišču 10. 9. 1972	800

Mesto cvetja za pok. Vinkom Zupanc
Rovan Tone, San Justo 100

Mesto cvetja za pok. Lici Fabjančič
por. Golob:

Ing. Matičič - družina, José L.
Suárez 50.—
Langus Milan, Capital 70.—

V spomin na pok. moža in očeta:

Groznik Marija, San Justo . 50.—

Pojasnilo. V Taboru štev. 9-72 je bilo objavljeno darilo N. N., Argentina 8.000. V pojasnilo javnosti obveščamo, da je to vsoto darovalo sedem oseb (ena 2.000 in šest po 1.000).

Za invalidski sklad:

N. N., Hurlingham 5

Za tiskovni sklad gl. Tabor:

Levstik Vinko, Rim (D. M.) 100
Š. I., Capital 47.—
S. J., San Justo 3.—
T. L., Ramos Mejía 10.—

Šahovski turnir v spomin pok. Preloga in Bujasa

Na pobudo prijateljev in znancev — predvsem od šaha — se je letos septembra in oktobra vršil v Argentini lep šahovski turnir v spomin dveh pokojnih soborcev — znanih šahistov: Preloga Franca in Bujasa Dragota.

Turnir je bil pravzaprav troboj 6 članskih ekip med vodilnimi domovi — centri — slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu, ki so: Slovenski dom v San Martinu, Naš dom v San Justo in Slomškov dom v Ramos Mejía. V teh domovih so se ob sobotnih večerih vršile nekrvave a hude in napete bitke; zmagala je s precejšnjim naskokom močna reprezentanca slovenskega doma iz San Martina, ki je dosegla od 24 možnih 17 točk; drugo mesto je pripadlo Našemu domu iz San Justa s 14,5 točk in zadnje Slomškovega domu Ramos Mejía z 4,5 točkami.

Pri tem turnirju so sodelovali tudi nekateri odborniki in člani DSPB Tabor, tako za San Martín: Božo Šušteršič, Dušan Dimnik in Vinko Klemenčič; za ekipo San Justo Vencelj Dolenc in za Ramoško Ivan Makovec. Pokojna Prelog in Bujas sta bila člana naše borčevske organizacije od ustanovitve, kot navdušena in močna igralca šaha pa smo ju poznali že v begunskih taboriščih v Italiji. Tudi v Argentini sta se v šahu udeleževala, kolikor jima je dopuščal čas. Prelog je bil referent za šah pri borčevski organizaciji, kot član Našega Doma v San Justu je igral tudi tam in zelo uspešno tudi v znanemu argentinskemu klubu "Vélez Sarsfield". Bujas pa od vsega početka v Slovenskem domu v San Martinu.

Prelog Franc je umrl leta 1969 a Bujas Drago 5. aprila 1972.

VSEBINA

Para atraer a la pequeña burguesía latinoamericana	289
Duhovno potovanje (rev. Fr. Gaber)	290
Poročilo 16. rednega občnega zbora ZDSPB „Tabor“	291
Razširimo obzorja (EC)	300
Poročilo iz Clevelanda	303
Pogled nazaj: dejstva in ugibanja (X. X.)	305
Ameriški center v Ljubljani	306
Kako je s temi dokumenti?	307
Spomini na slovensko domobranstvo (St. Buda)	309
„Novo hlapčevanje“ (J. Lavrenčič)	311
Po desetih letih (E. C.)	316
Naša stvarnost v današnjem svetu (J. Lavrenčič)	321
Kardelj in sprava (Klic Triglava)	325
Tugomir Sanjač (R. J. L. Košanov)	326
Iz pisem	328
Naši mrtvi	352
Darovali so	III
Šahovski turnir v spomin pok. Preloga in Bujasa	III

Correo Argentino Sucursal J. L. Suárez (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 8133
	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 2619

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.159.810.